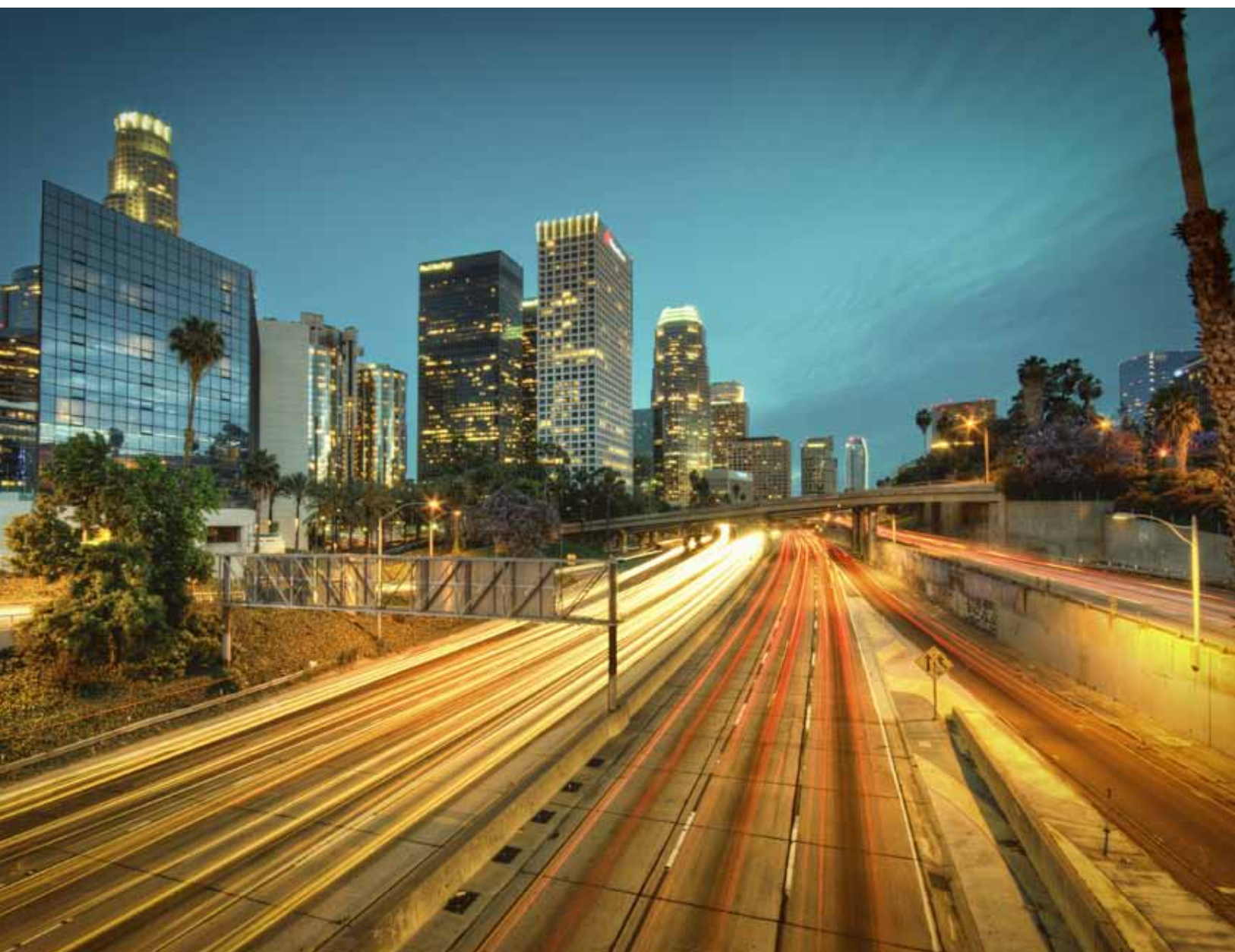

Studie verwezenlijkt ter gelegenheid van
de gezamenlijke economische zending
onder het voorzitterschap van
ZKH Prins Filip
van 2 tot 9 juni 2013

VERENIGDE STATEN

LOS ANGELES, SAN FRANCISCO / SILICON VALLEY

agentschap voor
buitenlandse handel

VOORWOORD

“When you throw in the engine of Silicon Valley, the power of Hollywood, and an economic tailwind, the state will look a lot much closer to that thing called The American Dream and a lot less like Greece”, bevestigt David Mc Cuan, professor politieke wetenschappen aan de universiteit van Sonoma, over Californië.

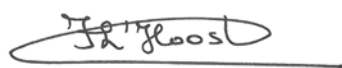
De meest welvarende staat van de Verenigde Staten heeft troeven te over om investeerders aan te trekken. De vlotte toegang tot financiering en de vruchtbare samenwerking met de universitaire wereld zorgen voor een vriendelijk zakenklimaat. De spitstechnologische ontwikkelingen van Silicon Valley, de centra voor wetenschappelijk onderzoek van San Diego, maar ook de Golden Gate van San Francisco en de filmstudio's van Los Angeles zijn een illustratie van het Californische succesverhaal.

De jongste jaren is het schuldniveau van Uncle Sam niet weg te branden uit de economische pers. De kwetsbare positie van de Amerikaanse indicatoren refereert aan de crisissituatie van de landen in de eurozone. Het spookbeeld van de beperkingen van de overheidsuitgaven dat sinds de zomer van 2011 door het Witte Huis rondwaart, is realiteit geworden als gevolg van het uitblijven van een compromis tussen Republikeinen en Democraten. Californië bleef niet gespaard, maar vond een alternatieve oplossing om iets te doen aan zijn begrotingstekort door de belastingen te verhogen, terwijl de werkloosheidsgraad er gestaag daalde.

De prioriteiten van het tweede mandaat van Barack Obama, die zijn toegespitst op de strengere wapenwetgeving, de strijd tegen de klimaatverandering en de hervorming van de immigratiewetten, zullen worden geconfronteerd met die bezuinigingskuur. Er is echter ook goed nieuws : de Amerikaanse munt staat er opnieuw goed voor, terwijl het ontwerp van vrijhandelsakkoord met de Europese Unie veelbelovend is voor zowel onze uitvoerders als voor de groei en de werkgelegenheid.

Het is in deze context dat het Agentschap voor Buitenlandse Handel, in samenwerking met zijn gewestelijke partners “Flanders Investment and Trade”, “Brussel Invest & Export” en het “Agence wallonne à l'Exportation et aux Investissements étrangers” deze Prinselijke zending organiseert. We zijn ervan overtuigd dat dit voor onze bedrijven de kans bij uitstek zal zijn om blij te geven van hun knowhow zodat ze al hun troeven op de Californische markt zullen kunnen uitspelen.

We wensen u veel plezier bij het lezen van deze studie die de eerste stap vormt op weg naar Californië.

Fabienne L'Hoost

Adjunct-directeur-generaal

Marc Bogaerts

Directeur-generaal

EXECUTIVE SUMMARY

Op basis van het criterium van het bruto binnenlands product zijn de Verenigde Staten het rijkste land ter wereld, ver voor de Chinese troonopvolger die wel eens als bedreigend wordt bestempeld. Die rijkdom is voor een aanzienlijk deel te danken aan de staat Californië die voor 13% tot het BBP bijdraagt. Als Californië onafhankelijk zou zijn, zou de staat de 8^e grootste economische macht ter wereld vormen.

Het Amerikaanse groeicijfer van 2,2% zou de komende jaren stabiel moeten blijven, maar zou een impact van de recente politieke beslissingen kunnen ondervinden. Het niveau van de overheidsschuld (16.600 miljard USD) vormt immers een onrustwekkende parameter voor de economische gezondheid van het land van Uncle Sam. Door het ontbreken van een sluitend akkoord in het Congres werden de bezuinigingen van de federale overheid voor een bedrag van 85 miljard USD in maart concreet. Die zouden het tekort in tien jaar met 1.200 miljard USD moeten doen dalen.

In Californië nam de strijd tegen de schuldenlast de vorm aan van een verhoging van de belastingen. De gegeneerde inkomsten komen de onderwijssector ten goede.

De inflatie is gematigd en bedraagt 1,7%. Het monetair beleid van de Amerikaanse Centrale Bank (FED) is afgestemd op de evolutie van die inflatie, maar ook op die van de werkloosheid. De spilrente zal rond de 0% blijven schommelen, terwijl het werkloosheidspercentage niet onder de 6,5% zal duiken. De meest recente cijfers ogen bemoedigend. Californië streeft naar een duurzame netto-jobcreatie en tekende eind 2012 de mooiste cijfers sinds vier jaar op.

Op het vlak van buitenlandse handel verzorgen de Verenigde Staten hun relaties met het Aziatische continent in het raam van de onderhandelingen voor het TransPacific Partnership. Het opstarten van de onderhandelingen met de Europese Unie voor de creatie van een grootschalige vrijhandelszone zou de groei en de werkgelegenheid moeten stimuleren. Laat nu net die twee economische componenten een uitdaging vormen aan weerszijden van de Atlantische Oceaan.

Ondanks de moeilijkheden waarop de macro-economische parameters van Amerika wijzen, blijft Californië op de toekomst gericht en blijft "innovatie" er één van de kernbegrippen. De nieuwe technologieën vormen het middelpunt van de sectoren die als het meest dynamisch worden beschouwd.

De synergie tussen de universitaire wereld, de financiële sector en de ondernemingswereld zorgt voor een klimaat waarin de ontwikkeling van biotechnologie goed gedijt. Succesrijke competentiepolen richten de schijnwerpers op de levenswetenschappen en met name op de biomedische wetenschap, een uitverkoren domein in Californië.

De informatie- en communicatietechnologieën (ICT) zijn het uithangbord van Silicon Valley. De grootste namen uit de hardware- en software-industrie vonden er hun oorsprong, maar ook start-upbedrijven vinden er hun weg. In de telecommunicatiesector wordt breedbandinternet gemeengoed op het Amerikaanse grondgebied.

Californië heeft zich opgeworpen als het epicentrum van de groene markt, door het aantal ondernemingen, banen, investeringen en brevetten die verband houden met schone technologieën in de grootsteden. Hernieuwbare energiebronnen eigenen zich reeds 15% van de Californische energiemix toe, het drievoudige van het nationale gemiddelde. Het ontstaan van de koolstofmarkt eind 2012, de grootste na die van de Europese Unie, is een mooie illustratie van de ambities van de staat Californië in de strijd tegen de klimaatverandering.

Na een eerste deel waarin de macro-economische balans van de Verenigde Staten en Californië wordt opgemaakt, zal deze studie een sectorale analyse van de drie voornoemde domeinen maken: biotechnologie, ICT en cleantech. Daarna krijgt u een greep uit recente succesverhalen van Belgische ondernemingen in Californië en worden de nuttige adressen en contacten opgesomd.

INHOUD

1	ALGEMENE GEGEVENS	9
2	ECONOMISCHE GEGEVENS	13
2.1	KERNINDICATOREN	14
2.1.1	BBP	14
2.1.2	Inflatie	17
2.1.3	Wisselkoersen	18
2.1.4	Werkgelegenheid	20
2.1.5	Overheidsschuld	21
2.2	BUITENLANDSE HANDEL	26
2.3	DIRECTE BUITENLANDSE INVESTERINGEN	32
2.4	RISICOBEOORDELING	34
2.4.1	Risicobeoordeling volgens de Nationale Delcreditedienst	34
2.4.2	Andere risico-indicatoren	36
3	SECTORALE BENADERING	39
3.1	BIOTECHNOLOGIE	40
3.1.1	Troeven van de sector	42
3.1.2	Grote categorieën	44
3.1.3	Een uitgelezen werkgever	46
3.1.4	De hervorming van de gezondheidszorg	47
3.2	ICT	48
3.2.1	Telecommunicatie	49
3.2.2	Informatica	52
3.3	CLEANTECH	54
4	RECENTE SUCCESVERHALEN	61
5	NUTTIGE ADRESSEN	69
5.1	IN BELGIË	70
5.2	IN DE VERENIGDE STATEN	71
5.3	NUTTIGE WEBSITES	72
6	BRONNEN	73

1

ALGEMENE GEGEVENS

De Verenigde Staten van Amerika vormen een federale republiek die gebaseerd is op de grondwet uit 1787. Die republiek bestaat uit 50 staten. Die zijn onderverdeeld in “counties”, die op hun beurt weer ingedeeld zijn in “townships”. De hoofdstad is Washington, D.C

Het land wordt geleid door de Democratische president Barack Obama die op 6 november 2012 voor een tweede ambtstermijn herverkozen werd. De gouverneur van Californië is de Democraat Jerry Brown.

De Verenigde Staten telden op 1 juli 2012 313,9 miljoen inwoners. Daarmee zijn de VS het derde meest bevolkte land ter wereld, na China en India.

De gemiddelde leeftijd van de bevolking bedraagt 37 jaar. De levensverwachting bedraagt 76 jaar voor de mannen en 81 voor de vrouwen.

De Amerikaanse bevolking bestaat voor 63,7 % uit blanken, voor 16,3% uit hispanics en latino's, voor 12,2% uit Afro-Amerikanen, voor 4,7% uit Aziaten, voor 1,9% uit personen van gemengde afkomst, voor 0,7% uit Indianen en autochtone bewoners van Alaska, voor 0,2% uit de oorspronkelijke bewoners van Hawaï of andere eilanden uit de Stille Zuidzee en voor de resterende 0,3% uit personen van een andere herkomst.

51% van de Amerikanen hangt de protestantse godsdienst aan en 24% is katholiek. De anderen zijn mormonen, joden, boeddhisten, moslims of hangen geen officiële religie aan.

Californië is de Amerikaanse staat met de meeste inwoners (37,8 miljoen op 1 juli 2012). De grootste metropool van de staat is Los Angeles (18 miljoen inwoners), gevolgd door de baai van San Francisco (7 miljoen) en San Diego (1,3 miljoen). Het aantal inwoners van Californië stagneert echter. Het geboortecijfer daalt, terwijl het aantal ouderen toeneemt.

De oppervlakte van de Verenigde Staten bedraagt 9.161.923 km, d.i. 300 maal België. Het is het 3^e grootste land ter wereld. De grens met Canada is 8.893 km lang en die met Mexico 3.141 km. De VS heeft in totaal 19.924 km kustlijn.

Californië spreidt zich uit over een oppervlakte van 423.970 km². Daarmee is het de 3^e grootste staat van de Verenigde Staten.

De officiële taal is het Engels. Andere talen worden er relatief weinig gesproken, zelfs al hanteert de Latijns-Amerikaanse bevolking het Spaans.

Het Amerikaanse klimaat is hoofdzakelijk gematigd. In Hawaï en Florida kan het als tropisch worden bestempeld, in Alaska als een noordpoolklimaat, op de vlakten ten westen van de Mississippi als halfdor en in het zuidwesten als dor.

De nationale munt is de Amerikaanse dollar. Op 15 februari 2013 was 1 USD 0,75 EUR waard. De prijs van de Big Mac, door het weekblad The Economist gebruikt om een beeld te geven van de koopkracht van de diverse deviezen, bedroeg in januari 2013 gemiddeld 4,37 USD, tegenover 4,88 USD in de eurozone, wat betekent dat de koopkracht van een dollar in de Verenigde Staten dus hoger is.

De Human Development Index (HDI) van de Verenigde Staten bedraagt 0,910. Daarmee bekleedt het land de 3^e plaats van de 169 bestudeerde landen, na Noorwegen en Australië.

2

ECONOMISCHE GEGEVENS

2.1 KERNINDICATOREN

2.1.1 BBP

Het bruto binnenlands product is de belangrijkste indicator om de economische gezondheid van een land in te schatten.

BBP IN VOLUME (MILJARD COURANTE USD) EN GROEI VAN HET REËLE BBP (IN %)

Bron: EIU (maart 2013)

DE LANDEN MET HET HOOGSTE BBP (RAMINGEN 2012, COURANTE PRIJZEN)

In 2011 bedroeg het nominaal bruto binnenlands product tegen marktprijzen 15.076 miljard USD of 48.350 USD per capita, aangezien het land 311,8 miljoen inwoners telt. Het totale BBP voor 2012 bedraagt 15.653 miljard USD of 49.888 USD per hoofd van de bevolking.

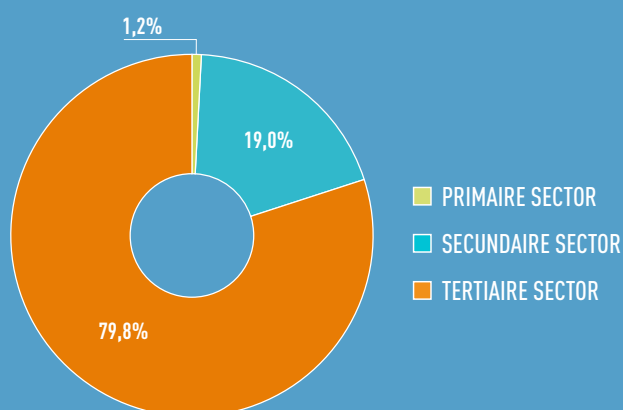
Volgens dat criterium zouden de Verenigde het rijkste land ter wereld zijn, met lengten voor-sprong op China en Japan.

Wat het BBP per inwoner betreft, bekleden de Ver-enigde Staten de 11^e plaats in een rangschikking die wordt aangevoerd door Luxemburg, Qatar en Noorwegen.

POSITIE	LAND	BBP 2012 (MILJARD USD)	BBP 2011 (MILJARD USD)	EVOLUTIE
1	Verenigde Staten	15.653	15.076	+3,8%
2	China	8.250	7.298	+13,0%
3	Japan	5.984	5.867	+2,0%
4	Duitsland	3.367	3.607	-6,7%
5	Frankrijk	2.580	2.778	-7,1%
6	Verenigd Koninkrijk	2.434	2.431	+0,1%
7	Brazilië	2.425	2.493	-2,7%
8	Italië	1.980	2.199	-9,9%
9	Rusland	1.954	1.850	+5,6%
10	India	1.947	1.827	+6,6%

Bron: IFM 2013

SECTORALE SAMENSTELLING VAN HET BBP 2012 (IN %)

Bron: EIU (maart 2013)

De Californische economie heeft de allures van de economie van een echt land. Zijn BBP is groter dan die van het volledige Afrikaanse continent en vertegenwoordigt 13% van het Amerikaanse BBP. Als Californië onafhankelijk zou zijn, zou het tot de 10 grootste economieën ter wereld behoren, op het niveau van Italië.

Tegen alle verwachtingen in kende het Amerikaanse BBP in het 4^e kwartaal van 2012 op jaarbasis zijn eerste daling in drie jaar. Dat gebeurde tegen de achtergrond van de tragere heropbouw van de voorraden en een sterke daling van de overheidsuitgaven voor bewapening. De daling bedroeg 0,1% en dat na een stijging met 3,1% tijdens het 3^e kwartaal. Het jaarlijkse groeipercantage vertoont echter een aanzienlijke stijging: het ging van 1,8% in 2011 tot 2,2% in 2012.

De consumptie door de gezinnen genereert gemiddeld 70% van het Amerikaanse BBP. De overheidsuitgaven vertegenwoordigen 20% en de investeringen of "nettokapitaalvorming van vast kapitaal" ongeveer 12%. De handelsbalans, die een klein tekort vertoont en 4% van het BBP uitmaakt, zal worden geanalyseerd in het hoofdstuk over de buitenlandse handel.

De recente ommekeer op de vastgoedmarkt zou in 2013 moeten leiden tot een stevigere groei. De aankoop van huizen in Zuid-Californië steeg in oktober 2012 bijvoorbeeld met 25% in vergelijking met het jaar ervoor.

De relatieve bijdrage van de verschillende sectoren aan het globale BBP is stabiel in de tijd.

Primaire sector

Deze sector groepeerde alle activiteiten voor de exploitatie van natuurlijke rijkdommen zoals de landbouw, de veeteelt, de visserij en de bosbouw.

De Amerikaanse landbouw vertegenwoordigt slechts een miniem deel van het BBP, maar blijft op wereldvlak een zwaargewicht. De Verenigde Staten zijn de grootste invoerder en de tweede grootste uitvoerder na de Europese Unie en zijn de grootste producent van rundsvlees, koemelk, maïs, kippenvlees en soja (FAO, 2011, in waarde).

In Californië is er een overvloed aan fruit en groenten (wortelen, sla, uien, broccoli, tomaten, aardbeien, amandelen, ...). De meest vruchtbare oogsten zijn die van druiven, katoen, bloemen en sinaasappels. Zuivelproducten zorgen dan weer voor de hoogste landbouwinkomsten. Ook wijn draagt bij tot de wereldwijde faam van de staat Californië. Het succes van de Californische productiviteit kan worden verklaard door de vruchtbare bodem, de duurzaamheid van de vegetatie en het gebruik van moderne technieken.

Secundaire sector

Met de "secundaire sector" bedoelen we alle activiteiten die als einddoel hebben een natuurlijke grondstof tot een afgewerkt product te verwerken. Dit omvat dus talrijke vormen van industrie, maar ook sectoren zoals de bouwsector.

Domeinen die bijdragen tot het behoud van de reputatie van de VS zijn onder meer de zware industrie, de luchtvaartsector, de automobielsector, de elektronica en de informatica, de elektriciteitssector, de sector van de verbruiksgoederen en de voedingsmiddelenindustrie.

Sinds de Tweede Wereldoorlog groeide de industrie-sector sterk in Californië. Dat gold met name voor elektronica, computers, machines, transportuitrustingen en de metaalnijverheid. Na de Koude Oorlog ging de wapenverkoop er op achteruit. In het noorden van de staat ligt Silicon Valley, waar een hoge concentratie aan hoogtechnologische softwarebedrijven gevestigd is.

Tertiaire sector

Met de "tertiaire sector" bedoelen we de economische activiteiten uit handel, administratie, transport, financiële en vastgoedactiviteiten, diensten aan ondernemingen en particulieren, onderwijs en gezondheid.

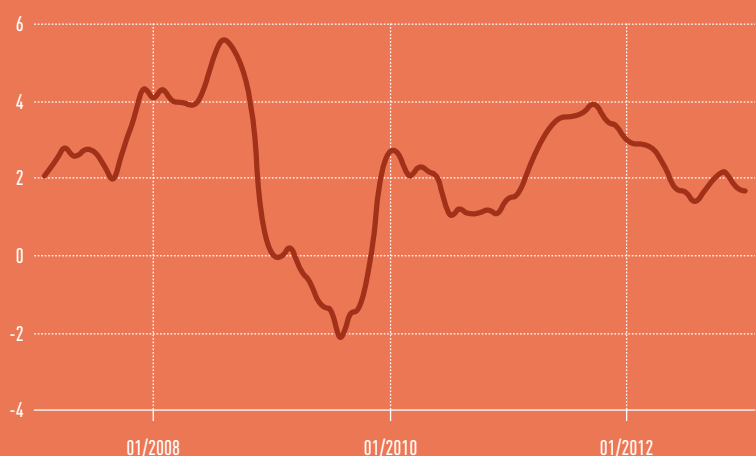
De Amerikaanse economie wordt steeds meer een diensteneconomie. Met 80% van het BBP nemen de dienstenactiviteiten elk jaar het leeuwendeel voor hun rekening.

Californië blijft het paradepaardje van de Verenigde Staten in de filmwereld, in de sector van animatie en entertainment en dat geldt in het bijzonder voor Hollywood en Burbank. Ook het toerisme speelt een belangrijke rol. De themaparken (Disneyland, Sea World, ...) trekken jaar na jaar miljoenen bezoekers aan, net zoals de grote nationale parken (Yosemite, Sequoia, ...) en de stranden van de Stille Zuidzee dat doen.

2.1.2 Inflatie

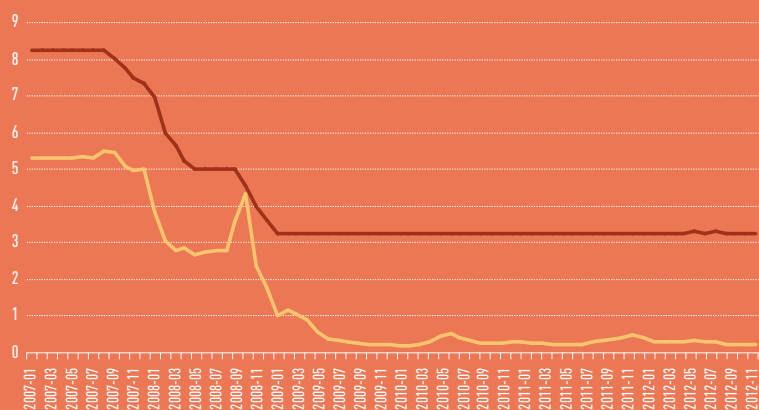
INFLATIE (IN %)

Bron: Bureau of Labor Statistics (januari 2013)

DEBETRENTVOET EN CREDITRENTVOET (IN %)

■ DEBETRENTVOET ■ CREDITRENTVOET

Bron: EIU (maart 2013)

Wanneer we het over “inflatie” hebben, gaat het over de inflatie op basis van de index van de consumptieprijzen. Die weerspiegelt de evolutie van de prijzen van een standaardmix van goederen en diensten die de, in dit geval Amerikaanse, gezinnen voor eigen consumptie kopen. De inflatie wordt berekend door te kijken naar de stijging van de index over een bepaalde periode in vergelijking met de waarde van die index tijdens een vorige periode. De index en de evolutie ervan vormen voor de “Federal Reserve” of “Fed” (de Amerikaanse Centrale Bank) het referentiepunt om haar monetaire beleid uit te stippelen.

In december 2012 bedroeg het jaarlijkse inflatiepercentage 1,7 %. In december 2011 was dat nog 3%. Dit is de 3^e laagste prijsstijging (december-december) van de jongste tien jaar, een periode waarin het gemiddelde 2,4% bedroeg.

Als we voeding en energie niet in beschouwing nemen, bedroeg de inflatie vorig jaar 1,9%. De index van de energieprijzen steeg in 2012 met 0,5% tegenover 6,6% in 2011. De index van de voedselprijzen steeg in 2012 met 1,8% tegenover 4,7% in 2011.

De stijging van de prijzen bleef onder het streefcijfer van de Fed die op middellange termijn een gemiddelde inflatie van 2% per jaar wil.

Rentevoeten

De debetrentevoet is de rentevoet die de banken innen op de leningen, toegekend aan de preferentiële klanten. De creditrentevoet is de rentevoet die de commerciële of gelijkaardige banken betalen op de zichtdeposito's, de deposito's met een vaste termijn en de deposito's op een spaarrekening.

De Fed verlengde haar operatie "Twist" die aanvankelijk in juni 2012 moest aflopen. Dat programma voor de verhandeling van titels voorziet in de aankoop van termijnnobligaties op 6 tot 30 jaar met schuldbewijzen op korte termijn waardoor de gemiddelde maturiteit van die activa wordt verhoogd en liquide middelen in de markt worden gestopt. Het doel is een remmende druk uit te oefenen op de rentevoeten op de langste termijn zonder geld te moeten bijdrukken. Op die manier komt er een versoepeling van de financieringsvoorwaarden.

Eind januari 2013 besliste de Fed haar inschikkelijke monetaire beleid nogmaals te verlengen. Ze zal dus elke maand financiële activa blijven opkopen voor een bedrag van 85 miljard USD, gespreid over schatkistpapier en schuldbobligaties met vastgoed als onderpand.

De Fed beloofde ook haar spilrente in de buurt van de 0% te houden en wel tot de werkloosheidsgraad onder de 6,5% duikt.

★ ★ ★ "Only a strong economy can create higher asset values and sustainably good returns for savers... [and].. the way for the Fed to support a return to a strong economy is by maintaining monetary accommodation, which requires low interest rates for a time."

Ben Bernanke, voorzitter van de Federal Reserve, februari 2013

2.1.3 Wisselkoersen

De jongste tien jaar bleek de wisselkoers van het groene briefje met de twee andere belangrijke munten (de euro en de yen) niet regelmatig te evolueren.

Tussen januari 2003 en juli 2008 verloor de dollar een derde van zijn waarde. Op 15 juli 2008 betaalde men voor een dollar minder dan 0,63 EUR, het laagste niveau sinds de invoering van de eenheidsmunt. Het is duidelijk dat de dollar onder de subprimecrisis heeft geleden.

De dollar evolueert zaagtandsgewijs. In augustus 2012 ging hij over de grens van de 0,80 EUR om nadien weer stapsgewijs naar de 0,75 EUR van vandaag te evolueren. De waardevermeerdering van de euro ten aanzien van de dollar is te verklaren door het herwonnen optimisme in de eurozone.

Economische trendwatchers kondigden aan dat de eerste maanden van 2013 gunstig zouden zijn voor de euro, aangezien ze een daling van de schuld in sommige Europese landen ontwaarden. Dit zou bij de investeerders de zin voor risico opnieuw moeten aanwakkeren voor bepaalde activa in de eurozone. De Economist Intelligence Unit verwacht de komende jaren veeleer een versterking van de dollar ten aanzien van de euro.

Sinds juni 2007, toen ze een recordhoogte van meer dan 120 JPY bereikte, vertoont de waarde van de dollar ten aanzien van de yen een dalende trend. In 2011 was de dollar slechts 75,32 JPY waard, het laagste niveau sinds de Tweede Wereldoorlog. Sinds augustus 2012 stijgt hij echter opnieuw in waarde in vergelijking met de Japanse munt die wat verbleekt als gevolg van het aanzienlijke tekort op de handelsbalans van vorig jaar.

Het lijkt verstandig om naast de wisselkoersen ten aanzien van de yen en de euro ook de reële effectieve wisselkoers van de Verenigde Staten te analyseren. Die is vaak een betere indicator van de economische situatie van een land. Hij

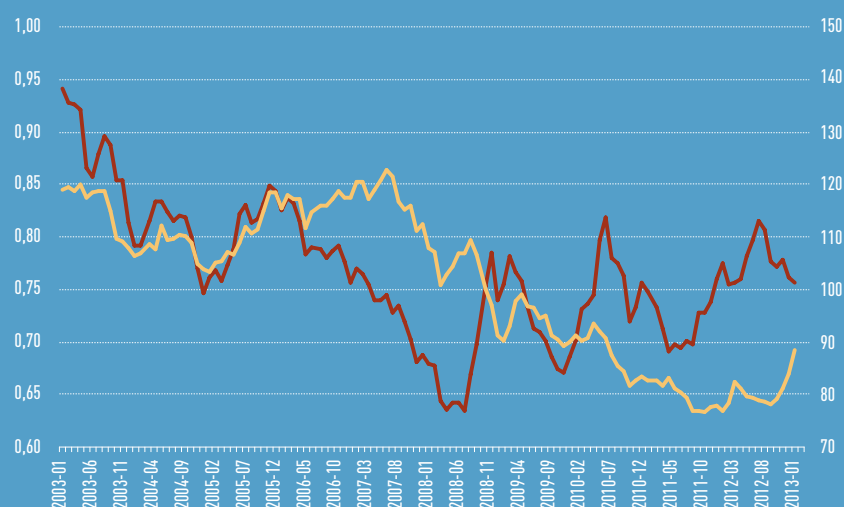
houdt rekening met de index van de consumptieprijzen en geeft de nominale wisselkoers een gewicht mee volgens een deviezenkorf die representatief is voor de in- en uitvoer van het land. Daardoor is hij meer een indicator van het concurrentievermogen van het land in kwestie.

De stijging van de reële effectieve wisselkoers weerspiegelt de duidelijke waardevermindering van de dollar in 2008 en 2009 tijdens de subprimecrisis. Nadien kwam er beterschap, zowel dankzij het herwonnen vertrouwen van de Amerikaanse consumenten als door de moeilijkheden in de eurozone. Sinds midden 2011 neemt de waarde echter opnieuw af en prognoses wijzen voor de komende jaren op een constante devaluatie.

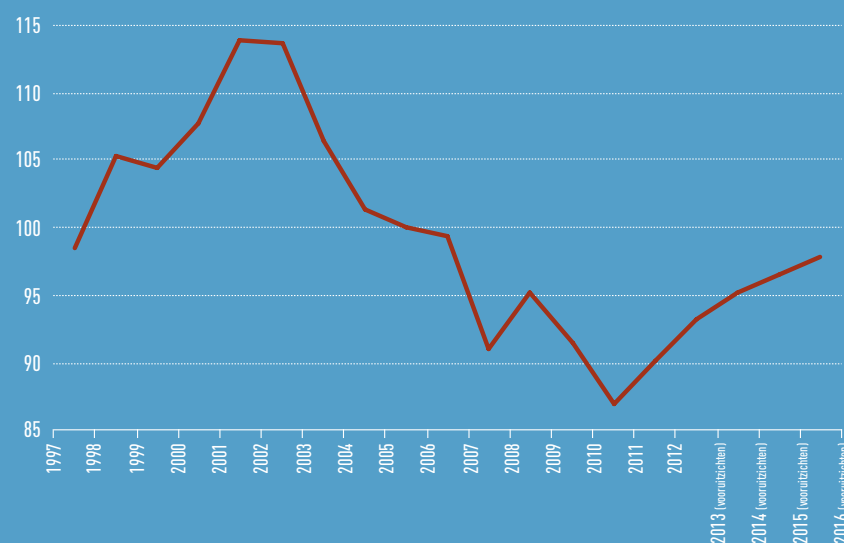
WISSELKOERSEN USD/EUR EN USD/JPY

■ EUR/USD (LINKERAS) ■ JPY/USD (RECHTERAS)

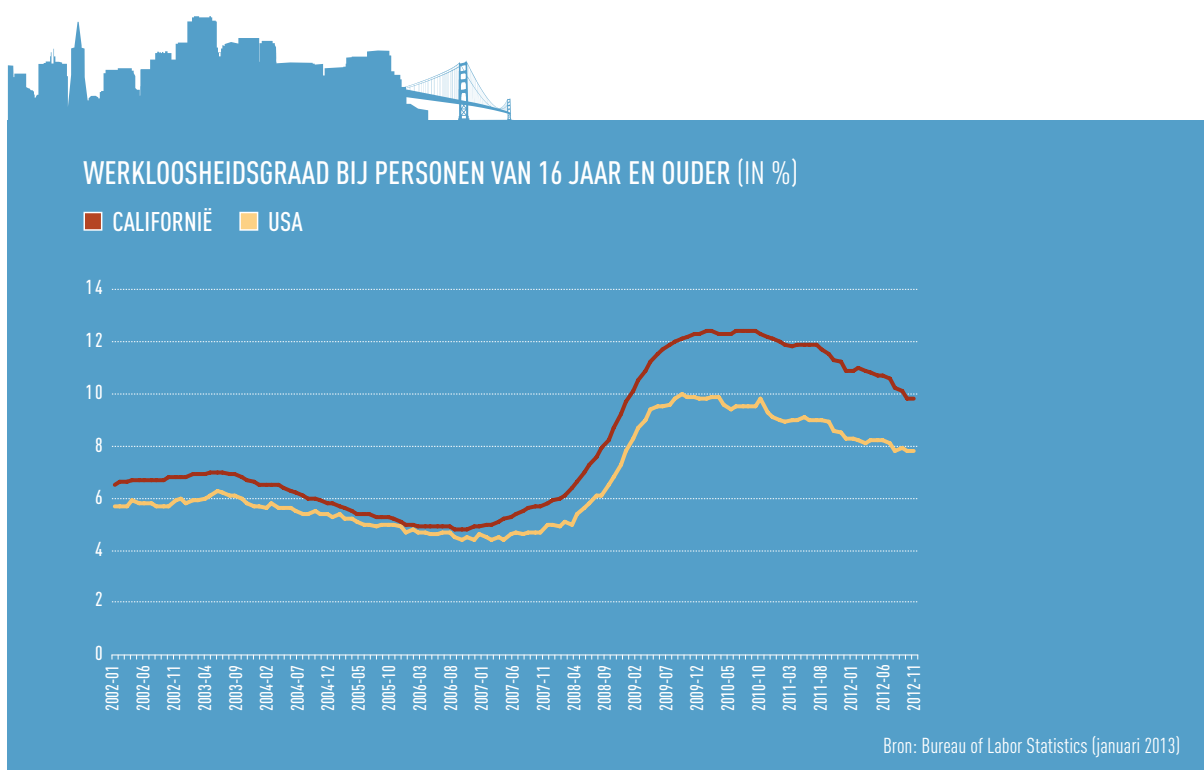
Bron: Federal Reserve (januari 2013)

REËLE EFFECTIEVE WISSELKOERS (2005=100) (IN %)

Bron: EIU (januari 2013)

2.1.4 Werkgelegenheid

In 2008 en 2009 bleef de werkloosheidsgraad, als gevolg van de financiële crisis, stijgen om uit te komen op 10%. Sindsdien is hij opnieuw begonnen te dalen en in september 2012 dook hij onder de grens van de 8%. Begin 2013 bedroeg hij 7,8%, wat neerkomt op 12,3 miljoen werklozen, van wie 38,1% al sinds meer dan 27 weken een baan zoekt. De economen van de EIU voorzien de komende jaren een sterkere daling van de werkloosheid. Dit zou in 2016 moeten resulteren in een percentage van 6,6%.

Het laatste kwartaal van 2012 was bijzonder gunstig voor de netto-jobcreatie in de Verenigde Staten: 196.000 jobs in november en 247.000 in december, de landbouwsector buiten beschouwing gelaten, terwijl in 2012 het maandgemiddelde 181.000 jobs bedroeg. Volgens de ramingen van de regering kwamen er in januari 157.000 nieuwe banen bij (166.000 in de privésector, maar er gingen er 9.000 verloren bij de overheid).

★ ★ ★ "Now, most of us agree that a plan to reduce the deficit must be part of our agenda. But let's be clear, deficit reduction alone is not an economic plan. A growing economy that creates good, middle-class jobs - that must be the North Star that guides our efforts. Every day, we should ask ourselves three questions as a nation: How do we attract more jobs to our shores? How do we equip our people with the skills they need to get those jobs? And how do we make sure that hard work leads to a decent living?"

A year and a half ago, I put forward an American Jobs Act that independent economists said would create more than 1 million new jobs. And I thank the last Congress for passing some of that agenda. I urge this Congress to pass the rest."

Barack Obama, State of the Union,
12 februari 2013

De werkloosheidsgraad in Californië evolueert op dezelfde wijze als in de VS in hun geheel, maar op een nog hoger niveau. In 2010 was er sprake van een recordpercentage van 12,4%, maar sindsdien lijkt Californië te evolueren naar een duurzame netto-jobcreatie. Eind 2012 stond de werkloosheid op haar laagste peil sinds 4 jaar: 9,8%.

Als men de landbouw buiten beschouwing laat, kwamen er in Californië in een jaar tijd 225.900 nieuwe banen bij, d.i. een stijging met 1,6%.

Zeven sectoren kenden een heropleving, met name de sector “recreatie en toerisme” waarin er 60.700 nieuwe jobs bijkwamen. Vier sectoren moesten wat inboeten, waaronder de overheidssector die de zwaarste tol betaalt: 31.500 jobs gingen er verloren.

De jobcreatie in Californië wordt ondersteund door de uitvoer en de buitenlandse investeringen.

AANTAL BANEN IN CALIFORNIË PER SECTOR (IN DUIZENDEN)

SECTOR	DECEMBER 2012	DECEMBER 2011	EVOLUTIE OVER DE LAATSTE 12 MAANDEN
Loontrekkenden (buiten de landbouw)	14.398,8	14.172,9	1,6%
Mijn- en bosbouw	28,1	28,3	-0,7%
Bouwsector	582,7	558,2	4,4%
Industriële ondernemingen	1.231,2	1.242,6	-0,9%
Handel, transport en openbare dienstverlening	2.736,4	2.687,0	1,8%
Informatie	468,2	447,1	4,7%
Financiële activiteiten	782,4	764,1	2,4%
Dienstverlening aan bedrijven	2.213,4	2.164,6	2,3%
Onderwijs en gezondheidszorg	1.913,6	1.859,0	2,9%
Toerisme, recreatie en hotelsector	1.606,0	1.545,3	3,9%
Andere diensten	478,1	486,5	-1,7%
Overheid	2.358,7	2.390,2	-1,3%
Landbouw	381,7	385,7	-1,0%

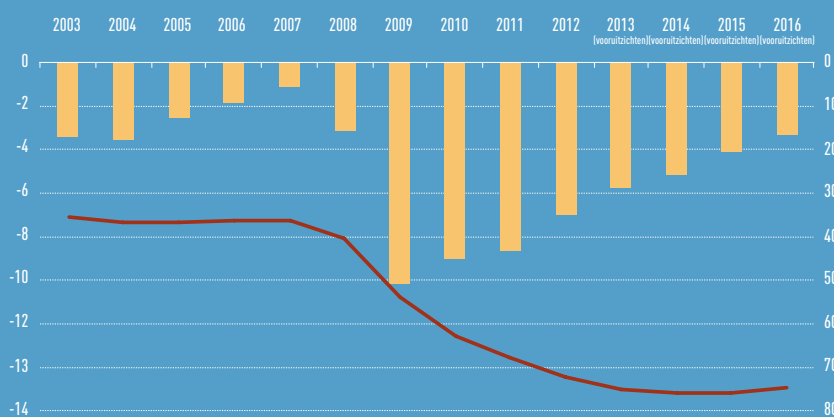
Bron : Departement voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid van de regering van Californië (januari 2013)

2.1.5 Overheidsschuld

OVERHEIDSTEKORT EN -SCHULD (IN % DU BBP)

— SCHULD (RECHTERAS) ■ TEKORT (LINKERAS)

Bron: EIU (maart 2013)

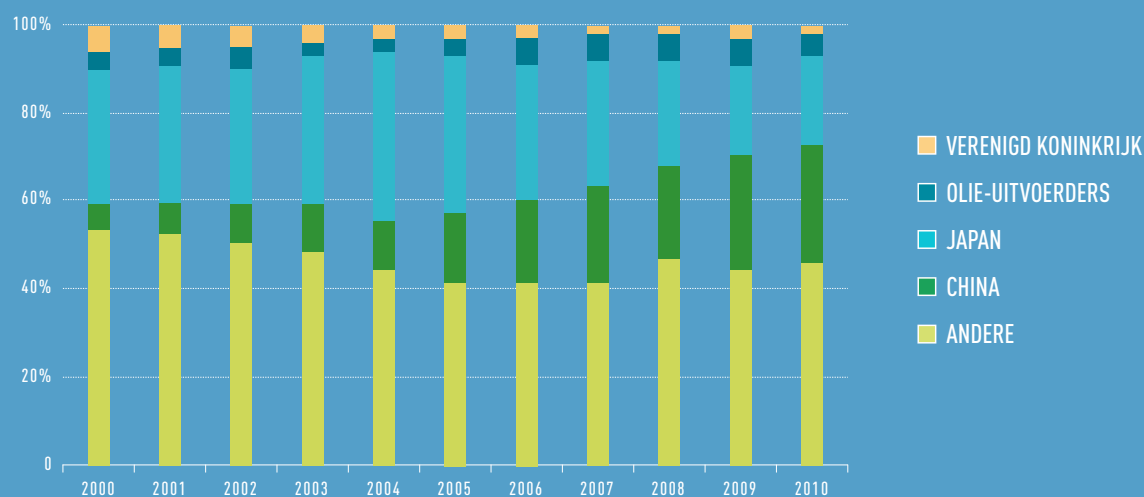
De overheidsschuld van de Verenigde Staten omvat alle financiële verbintenissen die in de vorm van leningen zijn aangegaan. Ze bestaat uit twee componenten: de schuld van de Amerikaanse federale begroting en de schuld die werd aangegaan door de lokale overheden. De tweede component zit echter niet vervat in de officiële cluster “overheidsschuld” van de Verenigde Staten. In Europa zijn de schulden van de lokale overheden daarentegen wel inbegrepen als we het hebben over de overheidsschuld van een land. Dat boekhoudkundige verschil maakt van vergelijkingen tussen de Verenigde Staten en Europa een heikele kwestie. In absolute waarde zou de totale Amerikaanse overheidsschuld vandaag 16.600 miljard USD bedragen, iets minder dan het BBP. In Europa bedraagt de schuld 93,1% van het BBP.

De gegevens van de EIU geven slechts het deel van de publieke schuld weer, d.w.z. alle investeerders (internationale investeerders, private binnenlandse investeerders, de FED, de regeringen van de staten en de

lokale regeringen), met uitzondering van de federale regering zelf. De rest wordt “intergouvernementele schuld” genoemd en vertegenwoordigt vandaag ongeveer 30% van de Amerikaanse overheidsschuld.

Het overheidstekort ontstaat als de opbrengsten (voornamelijk de fiscale inkomsten) lager liggen dan de lasten (in hoofdzaak de begrotingsuitgaven) van de overheidsbesturen. De overheidsschuld stijgt telkens als een overheidstekort met een lening wordt gefinancierd en is dus de som van de financieringsnoden van opeenvolgende periodes. Meestal neemt de schuld de vorm aan van een staatslening en het vermogen om die aangegane leningen terug te betalen wordt beoordeeld door de ratingbureaus. Bij de overheidsschuld wordt een onderscheid gemaakt tussen de binnenlandse overheidsschuld, in handen van de economische actoren die wonen in het land dat de schuld uitgeeft, en de buitenlandse overheidsschuld, die in handen is van buitenlandse leners (foreign holders).

BUITENLANDSE HOUDERS VAN AMERIKAANS SCHATKISTAPIER

Bron: Ministerie van Financiën / Federal Reserve (2011)

Saneringsmaatregelen

Als gevolg van de financiële crisis bedroeg het overheidstekort in 2009 meer dan 10% van het BBP. Sindsdien daalt het echter gestaag. In 2012 lag het tekort lager dan 7% en de prognoses zijn bemoedigend. Ze wijzen voor de komende jaren op een continue daling.

De Amerikaanse publieke schuld bleef onder de 40 %, maar is ondertussen gestaag aan het stijgen. In 2012 bedroeg ze 70 % van het BBP en de komende jaren zou ze zich moeten stabiliseren rond de 75 %. De totale schuld bedroeg in 2012 meer dan 100% van het BBP en zou zich rond de 105 % moeten stabiliseren.

Geregeld wordt er in het Amerikaanse Congres een wet goedgekeurd om een schuldplafond vast te leggen. Op 12 februari werd dat plafond vastgelegd op 14.300 miljard USD. Eind juli 2011 hadden de Republikeinen en de Democraten het

licht op groen gezet voor een nieuwe bijsturing. Ze konden echter geen akkoord bereiken over het begrotingsbeleid dat gevoerd moest worden om de overheidsrekeningen weer op orde te krijgen. Terwijl de ene alle heil in besparingen ziet, zet de andere in op belastingverhogingen. Ze gaven zichzelf tot 1 januari 2013 de tijd om een compromis te vinden. Zonder dat akkoord zou de "fiscal cliff" ("begrotingsravijn" of "begrotingsafgrond") automatisch in werking treden.

Rond Nieuwjaar stond het land nog steeds aan de rand van die fiscale afgrond. Voor 2013 wilde men het begrotingstekort met 607 miljard USD verminderen door twee ingrijpende maatregelen:

- 400 miljard USD aan beperkingen op de overheidsuitgaven, wat een beknotting van 10% op alle ministeriële budgetten zou betekend hebben;

 200 miljard USD aan belastingverhogingen, wat het einde zou hebben betekend van de belastingvoordelen die de Amerikanen sinds 2010 genoten.

Daarnaast kwamen er aanvullende maatregelen zoals een verhoging van de sociale-zekerheidsbijdragen en een heffing op dividenden.

Deze initiatieven zouden technisch gezien een impuls hebben moeten betekenen voor het terugdringen van het overheidstekort. Volgens de berekeningen van het Congressional Budget Office zou deze besparingsronde vanaf begin 2013 echter resulteren in een economische recessie met een impact op de conjunctuur van 3,9 punten van het reële BBP, het verlies van 2 miljoen jobs en een werkloosheidsgraad die zou stijgen tot 9%.

Bij het aanbreken van 2013 slaagden het Congres en het Witte Huis er in extremis in een akkoord te bereiken : een belastingverhoging voor de rijkste Amerikaanse gezinnen (met een jaarinkomen van meer dan 450.000 USD) en een uitstel met twee maanden van de begrotingsbesparingen tot 1 maart 2013.

Na die datum werd het zo gevreesde besparingsplan in gang gezet en wordt tegen het einde van het aanslagjaar, dus tussen maart en september, 85 miljard USD bespaard. Over zes jaar gaat een om een totale besparing van 1.200 miljard USD.

Het Pentagon en zijn militaire uitgaven nemen de helft van die besparingen voor hun rekening. Voor het overige zullen de besparingen worden gevoeld in alle domeinen die verband houden met openbare dienstverlening zoals transport, veiligheid, onderwijs en de besturen. Sociale programma's zoals Medicare (de ziekteverzekering voor vijfenzestig-plussers en andersvaliden) en de Social Security (gepensioneerden) hebben momenteel nog niets te vrezen. Er zou kunnen worden overgegaan tot het sluiten van administratieve diensten die als "niet-essentieel" worden bestempeld.

Deze onvermijdelijke beslissing zou het Amerikaanse tekort aanzienlijk moeten doen dalen en de overheidsschuld, die momenteel oploopt tot 16.600 miljard USD, moeten wegsaneren. Op 4 februari

2013 zette Barack Obama zijn handtekening onder de opschorting van dat plafond tot volgende zomer.

De Californische begroting

Ook de schuldsituatie van Californië was zorgwekkend. Jaar na jaar werd een tekort opgetekend en in 2012 bedroeg dat tekort 15,7 miljard USD. Het California's Legislative Analyst's Office voorziet voor de periode 2014-2015 echter een overschot van meer dan een miljard USD. In afwachting daarvan kondigt het een evenwicht aan voor 2013, niet alleen dankzij de budgettaire beperkingen van de jongste jaren, maar ook dankzij de fiscale maatregelen die door gouverneur Jerry Brown werden voorgesteld en na een referendum in november 2012 door de Californiërs werden goedgekeurd.

De opvallendste ervan, de Proposition 30, omvat enerzijds de tijdelijke verhoging van de BTW (+0,25% gedurende 4 jaar) en anderzijds de verhoging van de belastingen op de hoogste inkomens. De bijkomende inkomsten als gevolg van die maatregelen worden op 6 miljoen USD per jaar geraamd tussen de aanslagjaren 2012-2013 en 2016-2017. De gouverneur heeft besloten die bijkomende middelen toe te kennen aan het (lager, middelbaar en openbaar universitair) onderwijs, d.i. een stijging van het onderwijsbudget met 5%, waarbij tegelijk geprobeerd wordt verlagingen in de andere domeinen te voorkomen.

Er komt echter ook heel wat kritiek op die maatregel en kritische ondernemers overwegen onder meer met hun ondernemingen uit Californië weg te trekken en naar buurstaten te verhuizen. Daardoor zouden ook banen en dus belastbare inkomsten verdwijnen.

 "California reached a point where its underlying expenditures and revenues are roughly in balance."

California Legislative Analyst's Office,
januari 2013

2.2 BUITENLANDSE HANDEL

De Verenigde Staten onderhouden met 20 handelspartners handelsbetrekkingen via, bilaterale of regionale, vrijhandelsakkoorden. De jongste drie akkoorden die in werking traden, zijn die met Zuid-Korea (maart 2012), Colombia (mei 2012) en Panama (oktober 2012).

Barack Obama heeft de Amerikaanse buitenlandse handel bovenaan de agenda gezet voor zijn tweede mandaat als president van de Verenigde Staten. Daarbij moeten twee grote uitdagingen worden aangegaan in samenwerking met de Aziatische en Europese hoofdrolspelers.

Onderhandelingen met de andere kant van de Stille Oceaan...

De opening naar de Aziatische markten toe is een kernelement van het Amerikaanse beleid voor het promoten van de uitvoer. In dat verband onderhandelen vijf landen, waaronder de Verenigde Staten, sinds 2010 om deel uit te maken van het TransPacific Partnership (TPP), een multilateraal vrijhandelsakkoord dat oorspronkelijk werd afgesloten door Chili, Singapore, Brunei en Nieuw-Zeeland. Ook Canada, Mexico en Japan, bevoorrechte handelspartners van de Verenigde Staten, hebben hun belangstelling laten blijken om zich bij dit akkoord aan te sluiten.

... en met de andere kant van de Atlantische Oceaan

In zijn State of the Union van 12 februari 2013 gaf Barack Obama groen licht voor het opstarten van de onderhandelingen met de Europese Unie over een grootschalig handelsakkoord met als doel tegen 2015 de grootste vrijhandelszone ter wereld te kunnen inhuldigen.

De Verenigde Staten en de Europese Unie produceerden in 2012 reeds ongeveer de helft van alle rijkdom ter wereld (47%) en ze vertegenwoordigden bijna een derde van de internationale handel aan goederen (450 miljard EUR) en diensten (900 miljard EUR) tussen beide continenten. Er wordt ingezet op dit bilaterale akkoord om meer jobs te kunnen

scheppen en om de groei te kunnen stimuleren, twee economische uitdagingen die momenteel voor beide partijen prioritair zijn.

De opdracht bestaat er veeleer in administratieve en reglementaire muren te slopen dan douanebeperkingen op te heffen, aangezien die laatste bijna niet bestaan. De landbouw, de twistappel bij uitstek tussen Amerika en Europa, belooft lange discussies op te leveren. Europese beperkingen verbieden nog steeds de invoer van GGO's, van gevogelte dat behandeld is met chloor en van vee dat gekweekt werd met groeihormonen. In de digitale sector zal de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wellicht het grootste obstakel worden.

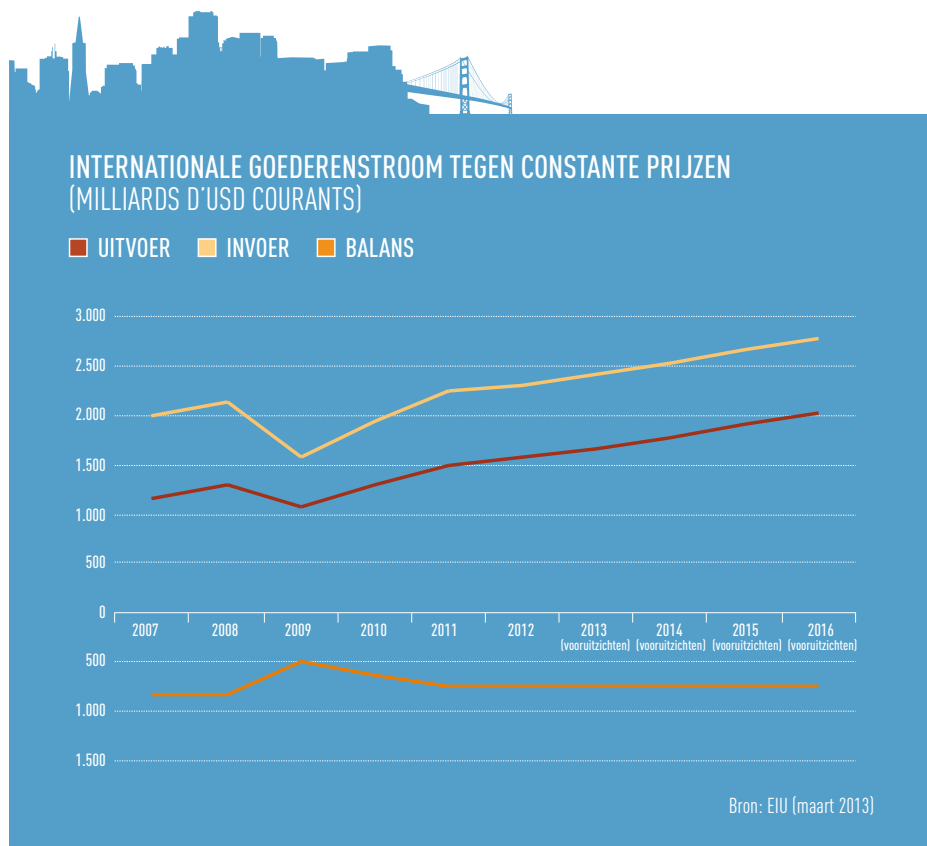
★ ★ ★ "We gaan met de Europese Unie gesprekken opstarten over een allesomvattend transatlantisch handels- en investeringsakkoord omdat een vrije en rechtvaardige handel aan weerszijden van de Atlantische Oceaan voor miljoenen goedbetaalde Amerikaanse jobs zal zorgen."

Barack Obama, State of the Union,
12 februari 2013

★ ★ ★ "Dit akkoord met de VS zal een grote invloed hebben op de wereldhandel."

Karel de Gucht, Europees Commissaris voor Handel, februari 2013

De handelsbalans van de Verenigde Staten vertoont historisch gezien een tekort. Om dit te illustreren verwijst The Economist naar het aandeel van de containers die vol goederen in de haven terminals aankomen, maar er weer leeg vertrekken. Dat aandeel bedraagt 50% in Long Beach, de tweede grootste haven van het land met 5.000 schepen en 6 miljoen containers die er worden verwerkt.

Door de economische crisis van 2008 en 2009 daalde de waarde van de invoer heel wat sneller dan die van de uitvoer, wat het handelstekort tot 500 miljard USD heeft teruggebracht. Sindsdien is dat tekort echter opnieuw groter geworden.

Uitvoer

De buurlanden, Canada en Mexico, zijn de grootste klanten van de VS. Ze worden gevolgd door China, Japan en het Verenigd Koninkrijk. De NAFTA-zone (North America Free Trade Agreement) staat dan ook bovenaan de lijst van uitvoerbestemmingen, terwijl de Europese Unie 17% van de uitvoer vertegenwoordigt.

Als we Californië apart bekijken, staat hetzelfde viertal bovenaan, maar dan in een andere volgorde: Mexico, Canada, China en Japan. Zuid-Korea staat op de 5e plaats. Californië alleen genereert 11% van de Amerikaanse goederen die aan het buitenland worden verkocht.

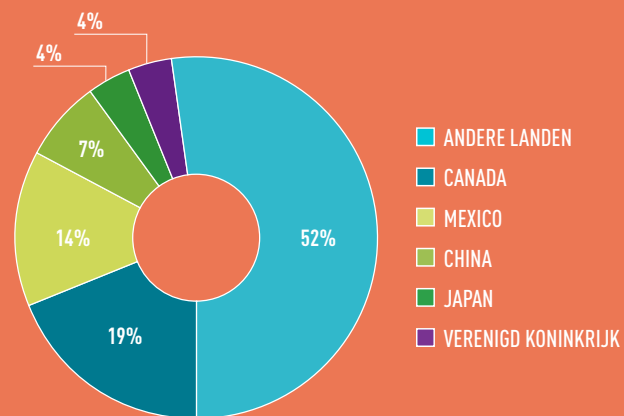
Op de schaal van Californië neemt de component van de computers en elektronica met 28% het grootste deel voor zijn rekening. Daarachter komen de transportuitrustingen en de machines met respectievelijk 10 % en 9%.

Invoer

De vier grootste leveranciers van de Verenigde Staten zijn China, Canada, Mexico en Japan, dezelfde handelspartners als voor de uitvoer dus. De top 5 wordt vervolledigd door Duitsland met aandeel van 5%. De Europese Unie bevoorraadt de Verenigde Staten voor 17%.

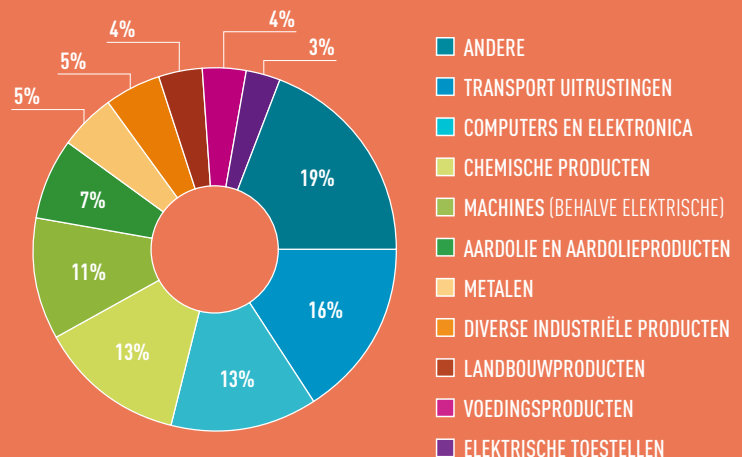
Het handelsdeficit met China telde in 2012, met een bedrag van ongeveer 300 miljard USD, voor bijna 40% bij tot het totale Amerikaanse handelstekort.

VOORNAAMSTE KLANTEN (JANUARI TOT SEPTEMBER 2012)

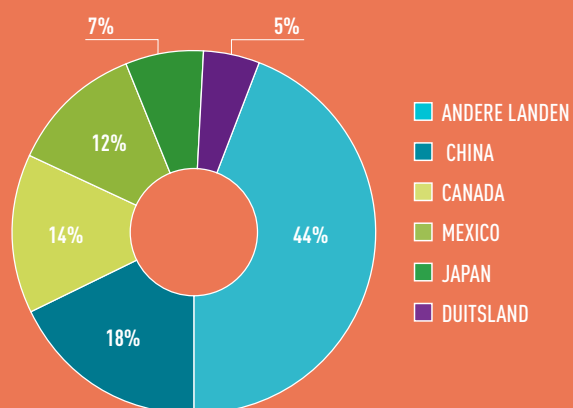
Bron: Ministerie van Handel (januari 2013)

UITVOER PER TYPE VAN GOEDEREN (JANUARI TOT SEPTEMBER 2012)

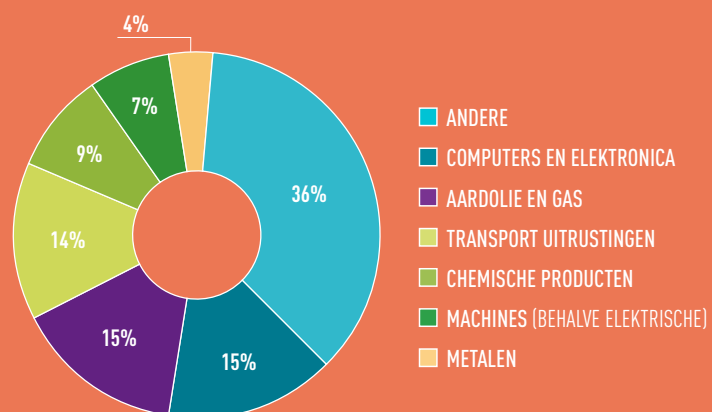
Bron: Ministerie van Handel (januari 2013)

VOORNAAMSTE LEVERANCIERS (JANUARI TOT SEPTEMBER 2012)

Bron: Ministerie van Handel (januari 2013)

INVOER PER TYPE VAN GOEDEREN (JANUARI TOT SEPTEMBER 2012)

Bron: Ministerie van Handel (januari 2013)

BIJDRAGEN VAN DE VERSCHILLENDE COMPONENTEN VAN DE LOPENDE REKENING (MILJARD USD, CONSTATE PRIJZEN)

De Amerikaanse balans van de lopende rekening, het saldo van de geldstromen van het land die het resultaat zijn van de internationale transacties van goederen, diensten, overdrachten en inkomsten, vertoont een tekort dat weliswaar relatief stabiel is sinds 2009.

- ✿ De goederenbalans of handelsbalans meet het saldo van de uitvoer en invoer van goederen.
- ✿ De dienstenbalans is het verschil tussen de waarde van de uitgevoerde diensten (door de Verenigde Staten aan het buitenland geleverd) en de waarde van de ingevoerde diensten (uit het buitenland ten gunste van de Amerikanen).
- ✿ De inkomstenbalans meet de inkomstenstromen, m.a.w. de lonen die aan het buitenland worden gestort of die ervan ontvangen worden, net als de inkomsten uit de investeringen (intresten of dividenden) in het buitenland of die gestort worden aan buitenlanders die in het land hebben geïnvesteerd.
- ✿ De overdrachtenbalans meet dan weer de uitgaven voor en inkomsten uit openbare ontwikkelingshulp, de bijdragen aan de internationale organisaties en de overdrachten van de emigranten of immigranten.

De dienstenbalans en de inkomstenbalans zijn historisch positief, terwijl de goederenbalans en de overdrachtenbalans negatief zijn.

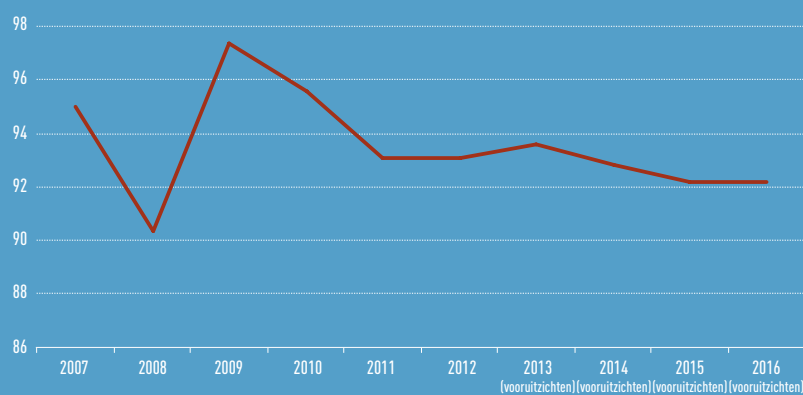
Als we alles op kwartaalbasis bekijken, stellen we vast dat het tekort in het 3e kwartaal van 2012 gedaald is tot 107,5 miljard USD (2,7% van het BBP). Dit is het laagste niveau sinds het 4e kwartaal van 2010 en het laagste aandeel in het BBP sinds het 2e kwartaal van 2009. Dat is voornamelijk het resultaat van het kleinere deficit op de goederenbalans (door de daling in waarde van de invoer als gevolg van de lagere olieprijs) en het grotere overschot op de inkomstenbalans.

★ ★ ★ "The magnitude of the third-quarter deficit requires the U.S. to borrow \$1,18 billion every day, including Saturdays, Sundays, and holidays, in order to finance the shortfall."

Steven A. Wood, hoofdeconoom van Insight Economics LLC, december 2012

RUILVOETEN (2005 = 100)

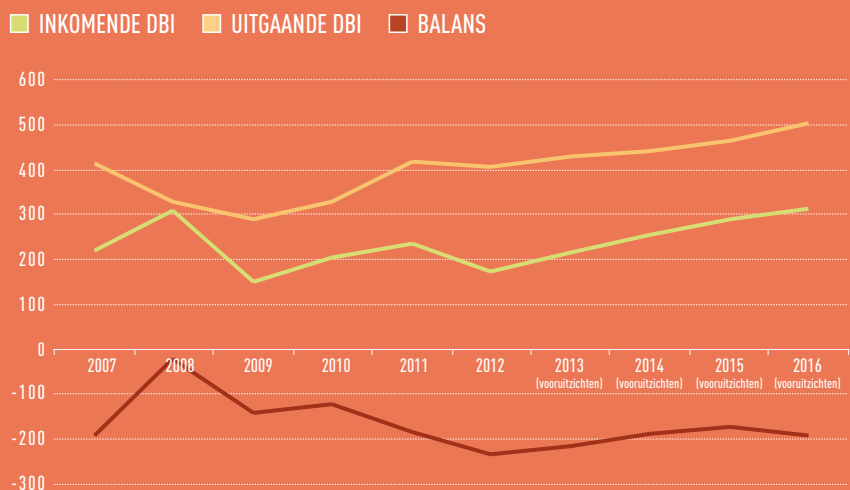
Bron: EIU (maart 2013)

De Amerikaanse ruilverhouding, berekend als de verhouding tussen de index van de uitvoerprijzen en de index van de invoerprijzen, zijn aanzienlijk verbeterd tijdens de crisis. Dat kan worden verklaard door het effect van de olieprijs die sneller zijn gedaald dan de uitvoerprijzen.

De buitenlandse handel van de Verenigde Staten met ons land wordt geanalyseerd in de bilaterale nota "Handelsbetrekkingen van België met de Verenigde Staten", eveneens gepubliceerd door het Agentschap voor Buitenlandse Handel.

2.3 DIRECTE BUITENLANDSE INVESTERINGEN

DIRECTE BUITENLANDSE INVESTERINGSSTROMEN (IN MILJARD COURANTE USD)

Bron: EIU (maart 2013)

We spreken over directe buitenlandse investeringen (DBI) als een onderneming minstens 10% van het kapitaal van een buitenlandse onderneming verwerft om er controle over uit te oefenen en het beheer ervan te beïnvloeden. Die operaties worden meestal in twee grote groepen onderverdeeld: de zogenaamde "greenfield"-investeringen die als bedoeling hebben een heel nieuwe onderneming op te richten en de overnames die ernaar streven de controle over een bestaande onderneming over te nemen.

Het aandeel van de Verenigde Staten in de DBI op wereldvlak is het jongste decennium spectaculair afgenomen. Het ging van 40% naar 17%.

De DBI-stromen met de VS als bestemming, die in 2009 terugliepen als gevolg van de subprime-crisis die een aantal grote investeringsprojecten teniet deed en bovendien de wereldeconomie in moeilijke papieren bracht, komen er stilaan opnieuw bovenop.

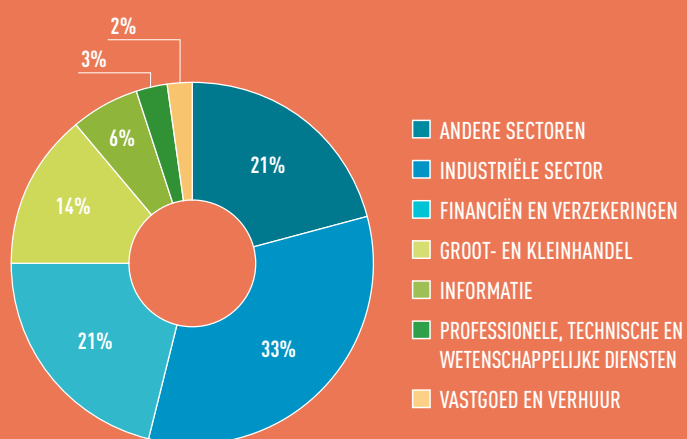
De Verenigde Staten blijven de voornaamste bestemming ter wereld van buitenlandse investeringen,

onder meer dankzij het transparante juridische systeem, de ontwikkelde infrastructuur en een aantrekkelijke markt van meer dan 300 miljoen consumenten met een gedegen koopkracht. De Amerikaanse werknemers staan bekend om hun goede scholing, hun productiviteit en zin voor innovatie. De Verenigde Staten herbergen grote regionale clusters, groeperingen van bedrijven uit eenzelfde activiteitssector in een gemeenschappelijke geografische zone. Dergelijke polen zijn administratief, logistiek en financieel gezien zeer aantrekkelijk voor investeerders.

Ondanks de achteruitgang in 2012 doen macro-economische parameters zoals de lage rentevoet en de gematigde inflatie economische trendwatchers beweren dat de directe buitenlandse investeringen naar de Verenigde Staten de komende jaren zullen stijgen.

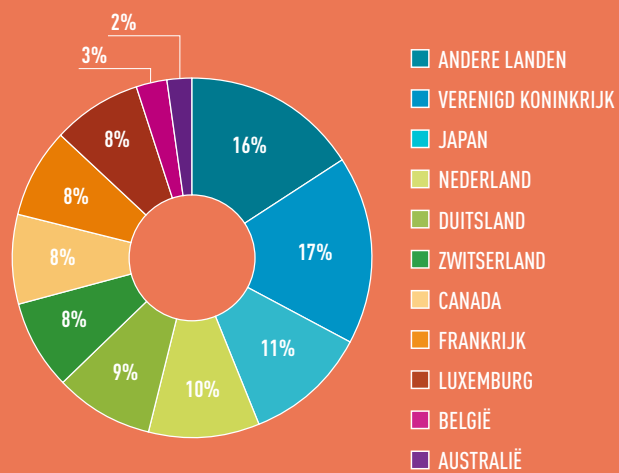
De Europese Unie vertegenwoordigt 62% van de inkomende DBI-stromen in de Verenigde Staten. Het Verenigd Koninkrijk is de grootste buitenlandse investeerder en België bekleedt de 9e stek met 3%.

SECTORALE SPREIDING VAN DE INKOMENDE DBI IN 2011

Bron: Bureau of Economic Analysis (2012)

INVESTERENDE LANDEN IN 2011

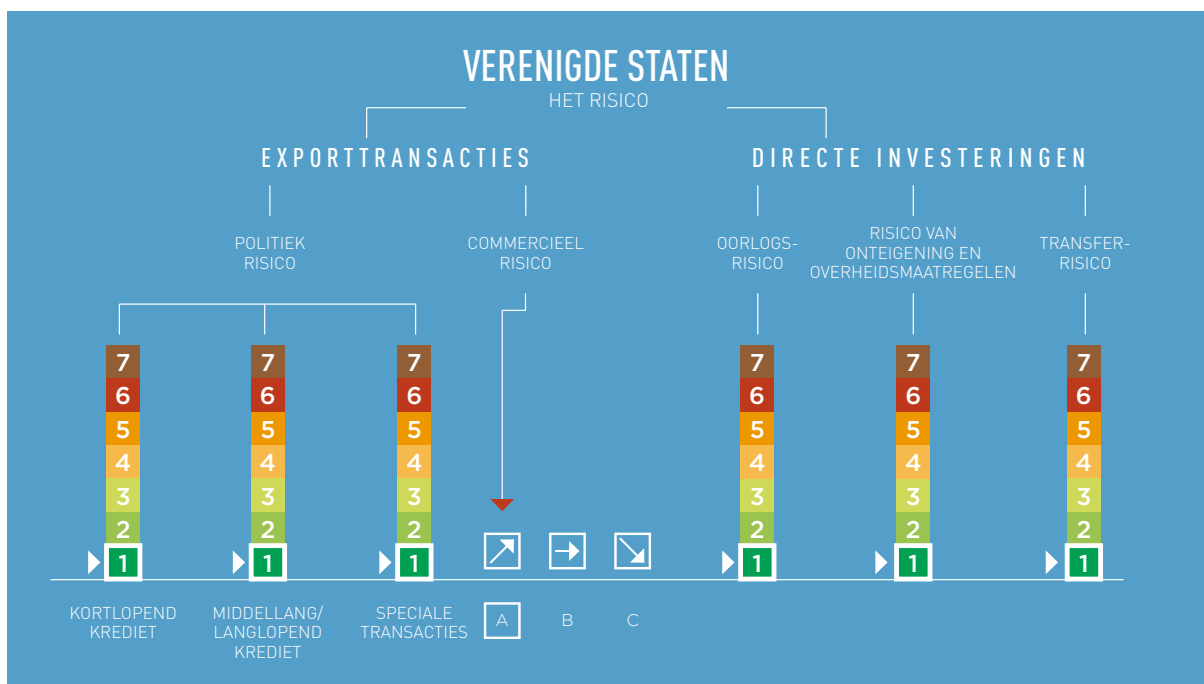

Bron: Bureau of Economic Analysis (2012)

2.4 RISICOBEOORDELING

2.4.1 Risicobeoordeling volgens de Nationale Delcredere dienst

Uitvoer

De Nationale Delcredere dienst (ONDD) is de Belgische openbare kredietverzekeraar en verzekert bedrijven en banken tegen politieke en commerciële risico's van internationale handelstransacties die vooral betrekking hebben op uitrustingsgoederen, industriële projecten, aannemingswerken en diensten aan ondernemingen. Daarnaast werkt Delcredere voor deze risico's samen met banken op basis van risk-sharingschema's. In het raam van die activiteit stelt de Delcredere dienst een landenrangschikking op volgens het risico dat ze voor de investeerders inhouden. Voor de Verenigde Staten zijn de conclusies op politiek en commercieel vlak gunstig.

De "politieke risico's" waaraan investeerders in de Verenigde Staten worden blootgesteld, zijn miniem. Ze behoren tot klasse 1 op korte, middellange en lange termijn. Met "politieke risico's" bedoelt men alle gebeurtenissen in het buitenland die voor de verzekerde of debiteur overmacht vormen zoals oorlogen, revoluties, natuurrampen, diefstal, schaarste en willekeurige overheidsmaatregelen.

Het "commerciële risico" situeert zich in klasse A, d.w.z. het laagste risico. Het gaat om het risico dat de buitenlandse privédebiteur in gebreke blijft, nl. dat hij niet aan zijn verplichtingen kan voldoen of dat hij er zich aan onttrekt zonder wettige reden. Het commerciële risico wordt niet alleen bepaald door de microsituatie van de debiteur zelf, maar ook door macro-economische systeemgebonden factoren die de betalingscapaciteit van het geheel aan debiteuren in een land beïnvloeden.

Zowel voor de exporttransacties met kortlopend krediet als die met krediet op middellange en lange termijn kan de Delcreditedienst dekking verlenen tegen het politieke en het commerciële risico in “open account”, d.w.z. zonder dat een bankgarantie vereist is en zonder andere bijzondere voorwaarden. De maximale dekking door de Delcreditedienst voor het land werd vastgelegd op 1.875 miljoen EUR voor zowel de korte termijn en speciale transacties als de middellange/lange termijn en investeringen.

In overeenstemming met de regeling die werd afgesproken binnen de OESO wordt de maximumtermijn voor de terugbetaling van de transacties op middellange en lange termijn naar dit land vastgelegd op 5 jaar (8,5 geval per geval). Concessionele financieringen zijn uitgesloten.

Directe investeringen

De Delcreditedienst verzekert de investeringen in dit land tegen het risico op oorlog, het risico op onteigening en willekeurige overheidsmaatregelen en het transferrisico i.v.m. de betaling van de dividenden of de repatriëring van kapitaal. Die risico's kunnen afzonderlijk worden verzekerd, maar ook volgens alle mogelijke combinaties. Alle aanvragen worden geval per geval behandeld op basis van een gedetailleerde analyse.

Het risico op oorlog omvat zowel het risico op een extern conflict als het risico op binnenlands politiek geweld. Het binnenlandse politieke geweld omvat, op zijn beurt, dan weer het extreme geval van een burgeroorlog, maar ook de risico's op terrorisme, burgeroproer, sociaaleconomische conflicten en raciale en etnische spanningen. De Verenigde Staten halen hiervoor de uitstekende score van 1 op 7.

Het risico op onteigening en willekeurige overheidsmaatregelen heeft niet enkel betrekking op de risico's op onteigening en het niet-nakomen van de contractuele verbintenissen door de overheid, maar ook op de risico's die verband houden met de (slechte) werking van het gerechtelijke apparaat en de potentiële negatieve gedragswijzigingen ten aanzien van buitenlandse investeerders. Met een score van 1 op 7 behalen de Verenigde Staten het beste resultaat.

Het transferrisico is het risico dat voortvloeit uit een gebeurtenis of een beslissing van de buitenlandse overheid die de transfer van het bedrag van de door de debiteur betaalde vordering verhindert. Met een score van 1 op 7 rangschikt het land zich in de categorie van de minieme risico's.

Meer informatie is beschikbaar op www.ondd.be.

2.4.2 Andere risico-indicatoren

Tal van instellingen maken inschattingen van de risico's van zakendoen in een land. We geven hier slechts een selectie van de bekendste.

✿ Volgens het Global Competitiveness Report 2012-2013 van het World Economic Forum bekleden de Verenigde Staten de 7^e plaats op een totaal van 144 landen die volgens hun concurrentiekracht worden gerangschikt, na Zwitserland, Singapore, Finland, Nederland en Duitsland. Dit is een verlies van twee plaatsen in vergelijking met het vorige rapport. Dit kan worden toegeschreven aan enkele zwakke punten zoals het beheer van de private en openbare instellingen en vooral het gebrek aan macro-economische stabiliteit.

De Verenigde Staten blijven echter zeer performant op het internationale toneel, dankzij de hoogtechnologische innoverende bedrijven en een voorbeeldig universiteitssysteem.

De meest problematische factoren om zaken te doen zijn de bureaucratie van de regering (aangehaald door 15% van de respondenten), de belastingtarieven (14,1%) en de fiscale reglementering (10,8%).

✿ In het Global Enabling Trade Report 2012 van het World Economic Forum behaalt het land de 23^e plaats op 132 landen wat betreft de vlotheid waarmee zaken kan worden gedaan, d.i. een verlies van 4 plaatsen in vergelijking met 2010.

✿ Volgens de Index of Economic Freedom 2012 van de Heritage Foundation staan de Verenigde Staten op de 10^e plaats op een totaal van 177 landen met een score van 76,0 (een lichte achteruitgang). Ze bevinden zich hiermee in de categorie "mostly free".

✿ Standard & Poor's veroorzaakte in augustus 2011 veel ophef door de rating voor de schuld van de Amerikaanse regering te verlagen van AAA (de best mogelijke) naar AA+. Moody's Investors Service en Fitch dreigen nog steeds hun collega te volgen als de budgettaire toestand niet verandert, dit tot groot ongenoegen van de Amerikaanse autoriteiten. De rating-bureaus hebben vooral oog voor de inflatie en de coherentie van het economische beleid.

✿ Volgens de Ease of Doing Business-indicator 2013 van de Wereldbank bekleedt het land de 4^e plaats op 185 landen, na Singapore, Hong Kong en Nieuw-Zeeland. De rubrieken waarvoor het land de beste resultaten kan voorleggen, zijn de toegang tot krediet, de bescherming van investeerders en de uitvoering van contracten.

3

SECTORALE BENADERING

3.1 BIOTECHNOLOGIE

De sector van de biotechnologie omvat uiteenlopende industrietakken die allemaal één ding gemeen hebben: de toepassing van biologische wetenschappelijke kennis. De classificatie die wordt gebruikt in het jongste rapport van de Biotechnology Industry Organization (BIO) en Battelle onderscheidt vijf grote takken:

- ✿ grondstoffen en chemische landbouwproducten,
- ✿ geneesmiddelen en farmaceutische producten,
- ✿ medische apparaten en uitrustingen,
- ✿ activiteiten voor onderzoek, testen en medische laboratoria,
- ✿ de distributie van producten die verband houden met de biowetenschap (het laatst toegevoegd).

DEFINING THE “BIOSCIENCES”

The biosciences are a diverse group of industries and activities with a common link—they apply knowledge of the way in which plants, animals, and humans function. The sector spans different markets and includes manufacturing, services, and research activities. By definition, the biosciences are a unique industry cluster and are constantly changing to incorporate the latest research and scientific discoveries.

ORIGINAL CORE DEFINITION

AGRICULTURAL FEEDSTOCK & CHEMICALS

- Processing of Agricultural Feedstock for Bio-based Products
- Organic & Agricultural Chemicals including Biofuels

DRUGS & PHARMACEUTICALS

- Pharmaceuticals Preparation & Mfg
- Diagnostic Substances
- Biopharmaceuticals
- Vaccines

MEDICAL DEVICES & EQUIPMENT

- Biomedical Instruments
- Electromedical Equipment & Devices
- Healthcare Products & Supplies
- Lab Instrumentation

RESEARCH, TESTING & MEDICAL LABS

- Biotech & Other Life Sciences R&D
- Testing Labs
- Medical Labs

NEW ADDITION

BIOSCIENCE-RELATED DISTRIBUTION

Distribution of:

- Agricultural Chemicals & Seeds
- Biomedical Equipment & Supplies
- Drugs & Pharmaceuticals

Bron: Battelle/BIO state Bioscience Industry Development 2012 report (juni 2012)

Die segmenten worden op hun beurt onderverdeeld in verschillende markten, met hun eigen producten, diensten, leveranciers en reglementeringen. De interacties tussen de subsectoren zijn talrijk en winstgevend.

Elke Amerikaanse staat heeft zich gespecialiseerd in een van die takken. Californië is globaal gezien echter de belangrijkste, met name in het medische domein.

Een sector die nagenoeg matuur is

In 2008 was de sector voor de eerste maal in 40 jaar winstgevend. Economisten zijn het er dan ook over eens dat deze markt vrijwel matuur is.

Het aantal bedrijven is er, met iets minder dan 2000 eenheden, relatief constant, terwijl steeds meer van die bedrijven op de beurs genoteerd staan. Het aanbod van producten die op de markt worden gebracht is driemaal zo uitgebreid als in Europa. Op de beurs, de Nasdaq Biotech Index, steeg de Amerikaanse biotech-index tussen oktober 2011 en oktober 2012 met meer dan 60%. Het is deze sector die het sterkst evolueerde in 2012.

De financiële gegevens moeten niet enkel worden vergeleken met die van 2010, maar ze moeten ook in de context van 2009 worden geplaatst, een periode waarin de industrie het zwaar te verduren kreeg als gevolg van de kostenbesparingen door de economische crisis. In 2011 werden drie van de grootste Amerikaanse paradepaardjes opgekocht door ondernemingen die niet tot de biotechnologische sector behoren: Genzyme Corp, Cephalon en Talecris Biotherapeutics.

Volgens BDO stegen in de bedrijven van de NASDAQ Biotechnology Index de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling in 2011 met 5%. De gemiddelde investeringen bedroegen in 2011 50 miljoen USD, tegenover 47 miljoen USD in 2010. 60% van de bedrijven verhoogden in 2011 hun investeringen, waarvan 55% kleine bedrijven, terwijl 2/3 van hen de jaren ervoor op die investeringen had beknipt. Ernst & Young geeft aan dat op wereldvlak 70% van de investeringen in onderzoek en ontwikkeling voor biotechnologie in de Verenigde Staten gebeurt.

De inkomsten van de industrie liepen in 2011 op tot gemiddeld 76 miljoen USD, tegenover 62 miljoen USD het jaar ervoor. De grote biotech-ondernemingen tekenden zelfs een verhoging van hun inkomsten met 33% op, terwijl in de kleine bedrijven de gemiddelde inkomsten 20 miljoen USD bedroegen, 12% minder dan in 2010.

Winst wordt er vooral gemaakt door enkele grote spelers en er is dan ook een tendens naar een consolidering van de sector via een toenemend aantal bedrijven die fuseren of elkaar overnemen. In 2012 was er het bod van Roche op Illumina (5,7 miljard USD) of Amgen dat Micromet overnam voor een bedrag van 1,1 miljard USD. EvaluatePharma registreerde in 2011 slechts 136 fusies-overnames van farmaceutische en biotechnologische bedrijven, tegenover 171 in 2010 en 170 in 2009. De teruglopende inkomsten als gevolg van het aflopen van licenties heeft in de strategische beslissingen meegespeeld.

Californië is de staat waar, via het National Institute of Health (NIH), de meeste publieke fondsen voor biotechnologie naartoe vloeien, wat de innovatie nog meer aanzwengelt.

Er zijn twee grote verklaringen voor het succes van de biotech in de Verenigde Staten en in Californië en Silicon Valley in het bijzonder: de vlotte toegang tot kapitaal en de synergie met de universitaire wereld.

3.1.1 Troeven van de sector

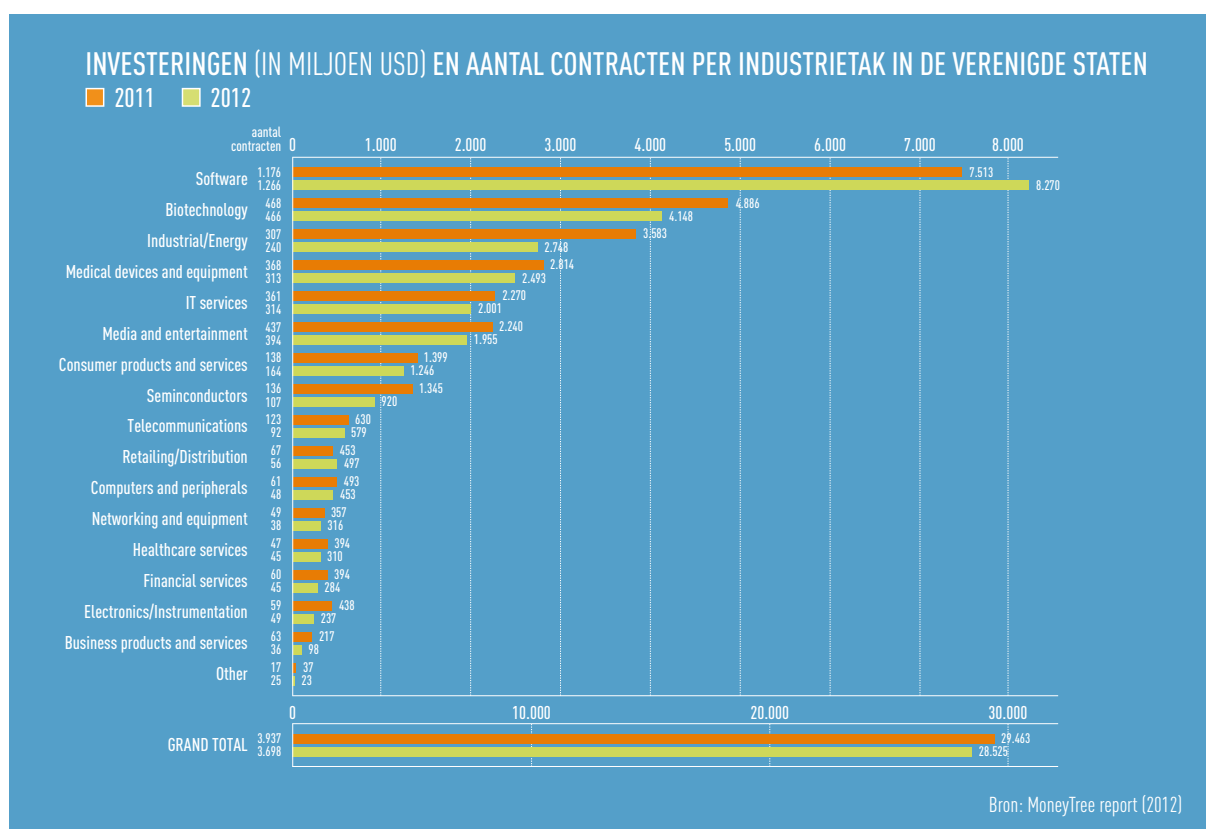
Toegang tot kapitaal

De basis van de biotechnologie is het partnerschap tussen een nieuw idee en risicokapitaal. Herbert Boyer, een wetenschapper die gespecialiseerd is in moleculaire biologie, stelde de eerste technieken voor DNA-ontwikkeling op punt. Robert Swanson van de firma Kleiner Perkins zorgde dan weer voor het financiële kapitaal. Uit deze samenwerking ontstond in 1976 een eerste bedrijf: Genentech. Andere biologen en investeerders volgden en in 1984 waren er in Silicon Valley 22 ondernemingen aanwezig. Zij zorgden voor een opmerkelijke concentratie van ondernemingen met risicodragend kapitaal : ongeveer 150 eenheden, tegenover 45 in Los Angeles en 15 in San Diego bijvoorbeeld. Op deze manier hebben de nieuwe biotechnologische bedrijven veel sneller en makkelijker toegang tot de nodige financiële middelen dan elders in het land.

In de Verenigde Staten worden steeds meer financiële middelen in de biotechnologie gestopt en wel

driemaal meer dan in Europa. Volgens het Money-Tree Report van PricewaterhouseCoopers en de National Venture Capital Association werd in 2012 voor 4,1 miljard USD in de biotechnologie geïnvesteerd en werden er 466 contracten afgesloten. Als we daarbij de 2,5 miljard USD en de 313 contracten van de sector van de medische apparaten en uitrustingen (apart beschouwd) tellen, vertegenwoordigen de levenswetenschappen 25% van de totale bedragen die in de Verenigde Staten worden geïnvesteerd. Enkel de software-industrie trok meer kapitaal aan dan de sector van de levenswetenschappen. Toch is er sprake van een daling van ongeveer 15% in vergelijking met 2011.

De Amerikaanse regio die het meeste risicokapitaal aantrok, was Silicon Valley. In het 4e kwartaal van 2012 trok dit gebied 455 miljoen USD aan van de 1,3 miljard USD die in de sector werd geïnvesteerd, dit vertegenwoordigt 35% en 28 contracten van de 135.

Samenwerking met de universitaire wereld

In de wereldranking van de beste universiteiten in het domein van de ingenieurswetenschappen staan niet minder dan 11 Amerikaanse instellingen in de top 20, waaronder drie uit Californië : het California Institute of Technology van Pasadena, in poleposition, alsook de campussen in Berkeley en Los Angeles van de University of California. Vermeldenswaard is ook de beroemde universiteit van Stanford, midden in Silicon Valley: bij de docenten en onderzoekers aan die universiteit zitten 18 Nobelprijswinnaars. De afgestudeerden uit deze instellingen vormen een kweekvijver van hooggekwalificeerde werknemers voor de lokale biotechnologische industrie.

In Californië is er een nauwe samenwerking tussen de universiteiten en de biotechnologische industrie, met name in de medische component. Een voorbeeld hiervan is het CIT (Center for Innovative Therapeutics), een complex voor klinisch onderzoek van 110 miljoen USD dat wetenschappers zal herbergen van het Moores Cancer Center van de University of California in San Diego en onderzoekers uit biotechnologische bedrijven. Zo hoopt men op een snellere ontwikkeling van producten en behandelingen die door de universitaire wetenschappers op punt worden gesteld. Dit noemt men het “bench-to-bedside”-effect.

“Met de snelle toename van de gesponsorde academische onderzoeksactiviteiten, die ontdekkingen in het labo trachten om te zetten in doeltreffende behandelingen voor de patiënten, kunnen er enkel maar meer interacties met privéondernemingen komen.”

Thomas Kipps, directeur ad interim van het Moore Cancer Center van de universiteit van San Diego, april 2012

Naast financiële en universitaire ondersteuning kunnen de bedrijven in Silicon Valley ook gebruik maken van een brede waaier aan juridische en boekhoudkundige dienstverlening en consultancy...

3.1.2 Grote categorieën

Grondstoffen en chemische landbouwproducten

Deze subsector heeft betrekking op de productie van meststoffen, pesticiden, herbiciden, fungiciden, maïs- en sojaolie, biokatalysatoren en biologisch afbreekbare materialen. De activiteit in deze sector gaat er wat op achteruit, maar de productie van ethanol en biobrandstoffen blijft een belangrijk speerpunt.

De productie-eenheden liggen relatief goed verspreid over het Amerikaanse grondgebied, maar vooral in Illinois, Iowa, Florida, Texas en Indiana is er een concentratie aan productievevestigingen.

Op het vlak van landbouw en volgens de International Service for the Acquisition of Agri-Biotech applications (ISAAA) zijn de Verenigde Staten de grootste producent ter wereld met 69 miljoen hectare en een transitiepercentage van ongeveer 90% voor de voornaamste biotechnologische teelten. De vier bekendste producten zijn maïs, soja, koolzaad en katoen.

De R&D is toegespitst op de ontwikkeling van nieuwe teelten, met kenmerken als de weerstand tegen droogte, gecombineerde teelten en veeteelt.

Geneesmiddelen en farmaceutische producten

Net als in België blijft de Amerikaanse biotechnologische sector vooral georiënteerd op het medische domein (ook wel rode biotechnologie genoemd). Op wereldvlak wordt de farmaceutische sector gedomineerd door de Verenigde Staten.

Deze subsector omvat de ontwikkeling, fabricage en commercialisering van uiteenlopende producten als vaccins voor mens en dier, therapeutische substanties en dermatologische behandelingen. Hij wordt gekenmerkt door een netwerk van multinationale reuzen (Pfizer, Abbott, Novartis, ...) die enorme bedragen in onderzoek en ontwikkeling steken.

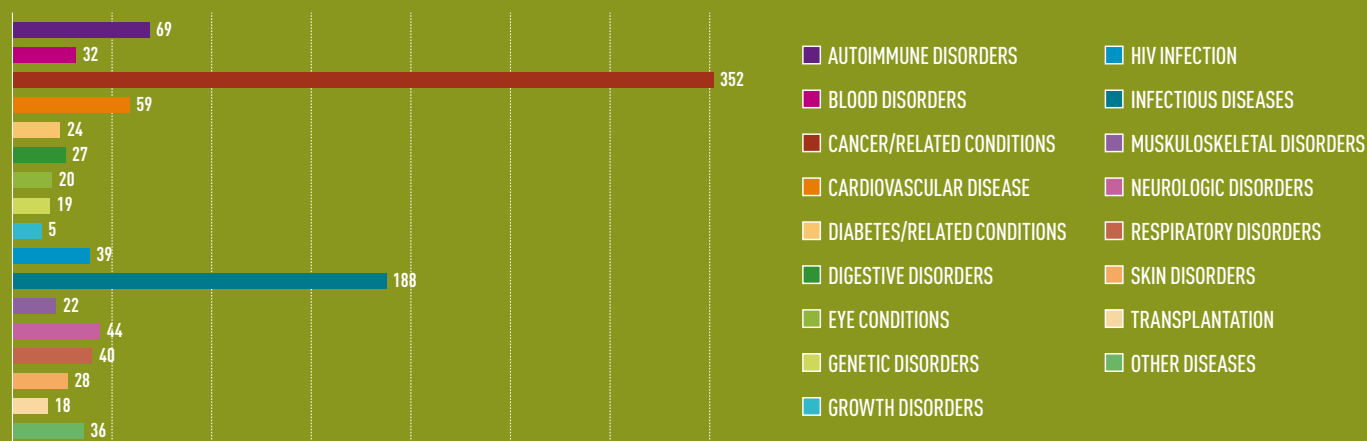

In 2011 keurde de FDA (Food and Drug Administration) 24 “new molecular entities” en 6 “biologic license applications” goed, d.i. het tweede hoogste aantal van de jongste tien jaar. Het agentschap stelt bovendien vast dat er vooruitgang wordt geboekt in de snelheid waarmee nieuwe geneesmiddelen worden goedgekeurd.

Voorbeelden hiervan zijn twee nieuwe behandelingen voor hepatitis C, een virale infectie die 3% van de wereldbevolking treft. Op oncologisch vlak werden ook goedkeuringen door de FDA opgetekend van allerlei kankerbehandelingen (schildklier, longen, ...). De klinische ontwikkelingen in de Verenigde Staten worden gedomineerd door het kankeronderzoek. Het is hier dat de wetenschap de grootste vooruitgang boekt op het vlak van de inzichten en de classificatie van pathologieën in subtypes op basis van genetische mutaties.

Ook hedendaagse aandoeningen zoals Alzheimer, diabetes en aids zijn het voorwerp van hoogtechnologisch onderzoek en een aantal behandelingen zitten in de fase van de klinische evaluatie. PhRMA (Pharmaceutical Research and Manufacturers of America) registreert ongeveer 900 geneesmiddelen en vaccins die momenteel in de Amerikaanse biotechnologische industrie worden ontwikkeld.

BIOTECHNOLOGISCHE GENEESMIDDELEN IN ONTWIKKELING IN 2011 (PER THERAPEUTISCHE CATEGORIE)

Bron: PhRMA (2012)

De sector biedt zeer mooie lonen aan. In 2010 bedroeg het gemiddelde jaarsalaris meer dan 99.000 USD, 20% meer dan het gemiddelde salaris in de sector van de levenswetenschappen en tweemaal het gemiddelde nationale salaris in de privésector. Die trend is een bewijs van de toegevoegde waarde van activiteiten die hooggekwalificeerd personeel vereisen.

Medische apparaten en uitrustingen

De bedrijven in deze sector ontwikkelen en fabriceren chirurgische en medische apparatuur, instrumenten en materiaal, uitrustingen voor laboratoria, elektromedische uitrustingen voor onder meer beeldvorming met magnetische resonantie (MRI) en ultrasoon onderzoek, uitrustingen voor tandheelkunde, producten voor oogheelkunde of diagnose-uitrustingen.

Dankzij het gebruik van elektronica en informatietechnologieën kan de doeltreffendheid van de zorgverstrekking aan de patiënten continu worden verbeterd.

Activiteiten voor onderzoek, testen en medische laboratoria

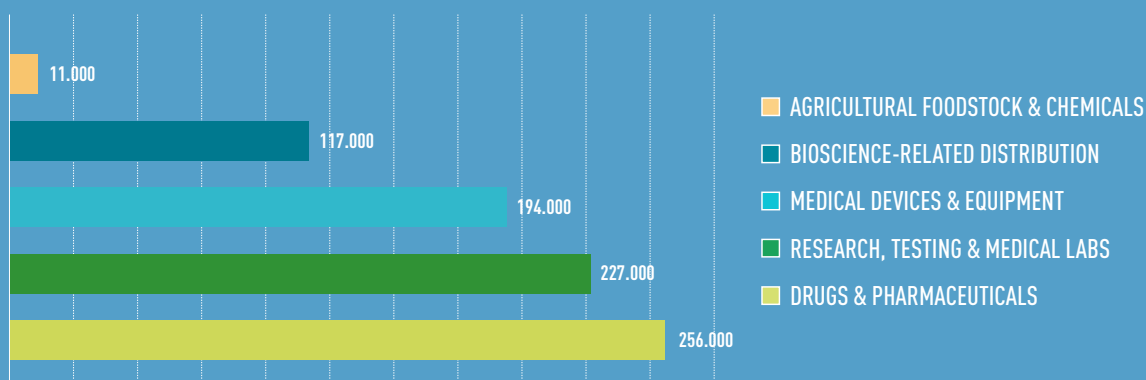
Deze subsector omvat ondernemingen die gespecialiseerd zijn in biowetenschappelijke dienstverlening en R&D: testlaboratoria, onafhankelijke medische laboratoria, diagnosecentra, firma's die zijn toegespitst op preklinisch onderzoek en op de ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen en medische apparatuur.

Distribution bioscience

De vijfde component coördineert de distributie van biotechnologische producten uit de eerste drie. Hierbij wordt er veel gebruik gemaakt van zeer gespecialiseerde technologieën (gekoelde opslag, systemen voor de automatische distributie van geneesmiddelen, supervisie van de artikelen die aan strikte reglementeringen zijn onderworpen...). Vandaar dat er een sectie van wordt gemaakt die losstaat van de pure productie.

3.1.3 Een uitgelezen werkgever

IMPACT VAN DE BIOTECHNOLOGISCHE CLUSTERS OP DE WERKGELEGENHEID IN CALIFORNIË (IN AANTAL BANEN, 2010)

Bron: Battelle/BIO state Bioscience Industry Development 2012 report (juni 2012)

De biotechnologische sector is een zeer grote werkgever in de Verenigde Staten. Sinds 2011 groeide de sector heel wat sneller dan de privésector in zijn geheel. Zelfs in 2010, toen alle werkgelegenheids-indicatoren in de VS op negatief stonden, steeg het aantal werknemers dat actief was in de biotechnologische sector in Californië. Men telde 228.700 directe jobs, een stijging van 13% tussen 2001 en 2010. Nationaal gezien bedroeg dat cijfer slechts 6,4 % voor deze sector en -4,9% als we de volledige privésector in Californië als criterium nemen.

Het aantal directe en indirecte banen dat door de biotechnologische sector in Californië wordt gegenereerd, wordt geraamd op 805.000 (volgens een multiplicatorsysteem van het Bureau of Economic Analysis).

Als we ons baseren op de criteria "inkomsten" en "werkgelegenheid" zijn er drie zones die zich in Californië onderscheiden: de baai van San Francisco, de regio San Diego & Imperial en vooral Los Angeles & Orange county. Die laatste zone eigent zich 42% van de biotechnologische markt in Californië toe en genereert 26 miljard USD aan inkomsten en 87.000 banen.

"States and regions are targeting the bioscience sector because it is a source of high-wage, high-skill jobs. But policymakers also realize that biosciences development holds great promise in its ability to address global problems, from human health to food generation and security to environmental sustainability and clean energy. Bioscience development pays huge social and quality of life dividends for the U.S. and the world."

Mitchell Horowitz, Ondervoorzitter van Battelle's Technology Partnership Practice, 2012

3.1.4 De hervorming van de gezondheidszorg

De Verenigde Staten zijn het land met de hoogste uitgaven in de gezondheidszorg. Op het vlak van investeringen behoort de hervorming in dit domein, net als die voor energie en onderwijs, tot de prioriteiten van president Obama. Door de hervorming zouden tegen 2014 32 miljoen meer Amerikanen een beroep moeten kunnen doen op de ziekteverzekering.

De jongste verkiezingsoverwinning van Barack Obama betekent ook het behoud van de wet van 23 maart 2010, de Affordable Care Act, in de volksmond Obamacare genoemd. Die wet verplicht de meeste Amerikanen om zich te verzekeren tegen ziekte. Aan de armste burgers worden subsidies toegekend en de verzekeringsmaatschappijen mogen niet meer weigeren om een patiënt te verzekeren omwille van zijn medische voorgeschiedenis. Verwacht wordt dat de hervorming de komende tien jaar 940 miljard USD zal kosten. Voor de farmaceutische bedrijven zou de uitgebreide verzekering neerkomen op nieuwe tariefstelsels.

Het plan voorziet onder meer in elektronische medische dossiers voor een betere coördinatie, een totale transparantie omtrent de kwaliteit en de kost-

prijs van de zorgverstrekking, de oprichting van een onafhankelijk instituut voor kosten-batenanalyses en het gebruik van bewezen zorgprogramma's.

Obamacare zal wellicht een impact hebben op de sector van de medische biotechnologie over de grenzen van het Amerikaanse grondgebied heen en dat vanwege de wetenschappelijke en technologische suprematie van de Verenigde Staten in dit domein.

ZAKENKANSEN VOOR DE BELGISCHE ONDERNEMINGEN:

- > biobrandstoffen,
- > medische beeldvorming,
- > materiaal voor Alzheimer-onderzoek, cardiovasculaire aandoeningen, oncologie, diabetes, aids...
- > tests voor in-vitrodiagnose (IVD),
- > gepersonaliseerde geneeskunde,
- > farmacogenetica,
- > regeneratieve geneeskunde,
- > ...

3.2 ICT

De informatie- en communicatietechnologieën omvatten de technieken die gebruikt worden voor de verwerking en verspreiding van informatie. Bij uitbreiding duiden ze hun economische activiteiten-sector aan.

De Verenigde Staten vormen de grootste markt ter wereld voor de informatie- en communicatietechnologieën (ICT). De twee jongste decennia hebben ze voor een groot deel bijgedragen aan de groei van het land en hun impact op de heropleving van de economie na de subprime-crisis blijft positief. Het land biedt plaats aan ondernemingen die wereldwijd bekend zijn: Apple Computer, IBM, Texas Instruments, Microsoft, Google, Twitter, Facebook...

Californië is de belangrijkste Amerikaanse staat op het vlak van hoogtechnologische producten, of het nu gaat om het aantal werknemers, aantal ondernemingen, de waarde van de uitvoer of de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling.

De beroemde Silicon Valley is het zenuwcentrum van de sector. Begin jaren '70 zocht men voor de naam van de vallei inspiratie in de concentratie van bedrijven voor halfgeleiders in de Santa Clara-vallei die tot dan toe bekendstond om zijn eindeloze boomgaarden. "Silicon" is het Engelse woord voor silicium, een van de basisbestanddelen van elektronische componenten, meer bepaald in de elektronica- en informatica-industrie. Het is op deze mythische plek dat het imago werd geschapen van ondernemingen die met bijna niets begonnen (start-ups) om later uit te groeien tot technologische en industriële wereldspelers.

De geschiedenis van de firma Hewlett Packard is het perfecte symbool van de "American dream". Het bedrijf ontstond in 1939 uit de samenwerking tussen twee vrienden die ingenieur waren. De eerste hoofdzetel was een bescheiden garage op enkele kilometer van San Francisco, in Palo Alto. Het startkapitaal bedroeg 585 USD, maar vandaag wordt de omzet in miljarden berekend.

De succesverhalen in Silicon Valley blijven helemaal niet tot dit ene geval beperkt. Men kan zich afvragen wat tot dit succes bijdraagt. Oorspronkelijk wees men op de vlotte toegang tot water, nodig voor de zuivering van de componenten op basis van silicium. Een tweede verklaring die wordt aangevoerd, is de beschikbaarheid van risicokapitaal in de Verenigde Staten.

De hoofdverklaring blijft echter ontegensprekelijk de dynamische en interactieve band tussen de universitaire wereld en de ondernemerswereld. Met wereldwijd gereputeerde universiteiten als Stanford en Berkeley, om er slechts twee te noemen, is het opleidingsnetwerk van zeer goede kwaliteit. De voorbeelden van partnerschappen met de privésector zijn legio en vormen een belangrijke kweekvijver van hooggekwalificeerd personeel. De Verenigde Staten domineren nog steeds de markt van neergelegde octrooien, zelfs al is de helft ervan afkomstig van uitvinders uit andere landen die worden aangetrokken door het grote Amerikaanse potentieel. Het Amerikaanse bureau voor octrooien en gedeponeerde merken tekende in 2012 zelfs een record op met 253.155 uitvindersbrevetten, waarvan er 6.478 werden ingediend door IBM.

De ICT zijn zeer gediversifieerd. In dit hoofdstukje gaan we dieper in op de telecommunicatie (telefonie en internet) en de informatica.

3.2.1 Telecommunicatie

Draagbare telefonie

Een Amerikaan converseert per maand gemiddeld 400 minuten via zijn draagbare telefoon en verstuurt 200 sms-berichten. De operatoren hebben zich aangepast en bieden een brede waaier aan forfaitaire formules aan voor grote of onbeperkte volumes waarin de reële kostprijs per minuut en per oproep goedkoper is.

In zijn “2011 Communication Outlook” bevestigt de OESO dat de Amerikaanse burgers meer dan in welk ander land ter wereld hun draagbare telefoon gebruiken en dit vanwege de vele tarieven die op de consumptiewijze zijn afgestemd.

De Telecommunications Industry Association (TIA) kondigde aan dat 2013 een scharnierjaar zou worden voor de evolutie van de draadloze communicatie, met smartphones, tablets en diensten voor cloud computing als speerpunten. Tegen 2015 verwacht ze uitgaven voor een bedrag van 300 miljard USD.

“The rapid advance of smart phones, cloud services and video is placing an enormous demand on the network. These devices and services are essential for consumers and have become critical for businesses. Companies supporting both wired and wireless networks are expected to spend 41 percent more in the next four years than in the previous four years. And this technology generates jobs across American industries.”

Grant Seiffert, Voorzitter van de TIA,
maart 2012

Breedbandinternet

De FCC (Federal Commission on Communications) heeft het breedbandinternet (broadband) geherdefinieerd als een verbinding met een minimaal downloaddebiet van 4 Mb/s en een minimaal uploaddebiet van 1 Mb/s. Het relanceplan “American Recovery and Reinvestment Act”, dat in 2009 werd goedgekeurd als reactie op de crisis, kende de NTIA (National Telecommunications and Information Administration), die afhangt van het departement voor Handel, een totaal budget toe van 7,2 miljard USD om de toegang tot breedbandinternet naar de hele Verenigde Staten uit te breiden.

De NTIA beheert een subsidiëringsprogramma met de naam BTOP (Broadband Technology Opportunities Program). Dat heeft als doel de ontwikkeling van de breedbandinfrastructuur te promoten, het aantal computercentra te vermenigvuldigen, de scholen, bibliotheken, ziekenhuizen en andere organisaties opleidingen te geven, de duurzame toepassing van breedbanddiensten aan te moedigen en een overzichtskaart van het Amerikaanse netwerk uit te werken en bij te houden.

Een deel van het budget (50 miljoen USD) werd gebruikt om een cartografie van het breedbandinternet uit te werken en de informatie te vergaren die nodig is voor de regelmatige actualisering ervan. Het project kreeg een dubbele functie toegewezen. Enerzijds is het een hulpmiddel bij aankopen omdat het de consument het volledige aanbod van beschikbare verbindingen, per technologie, per debiet en per operator voorstelt. Anderzijds is het een analyse-instrument dat statistieken oplevert over de keuze voor het breedbandinternet zodat de politieke bewindvoerders en operatoren kunnen zien in welke geografische zones moet worden geïnvesteerd.

In 2009 en 2010 pompte de NTIA ongeveer 4 miljard USD in 233 projecten, verspreid over het Amerikaanse grondgebied en van drie types:

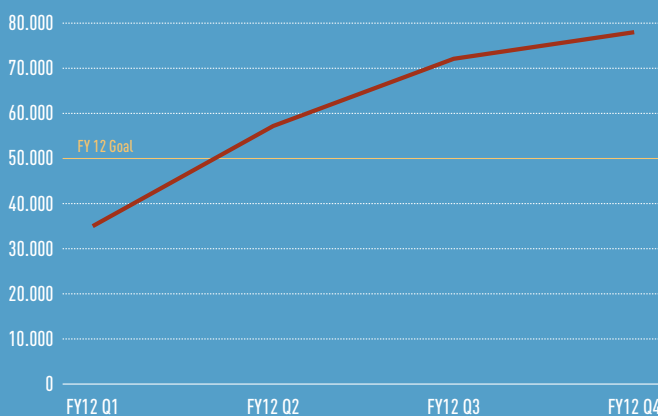
- ✿ 123 infrastructuurprojecten (waarde: 3,6 miljard USD) om het netwerk aan te leggen,
- ✿ 66 projecten voor PCC's (Public Computer Center) die toegang tot breedbandinternet verschaffen, net als informatica-uitrustingen en opleidingen (waarde: 201 miljoen USD),
- ✿ 44 projecten voor SBA (sustainable broadband adoption) voor de promotie van breedbandinternet, in het bijzonder bij kwetsbare groepen in de samenleving waar het vaak onvoldoende wordt gebruikt (waarde: 251 miljoen USD).

Op 30 november 2012 werd het aantal lopende initiatieven naar beneden toe herzien tot 224. Sommige projecten werden om diverse redenen geannuleerd (opgave, niet in acht nemen van de voorwaarden...).

Het jongste driemaandelijks rapport van de BTOP toont een aanzienlijke vooruitgang, zowel in de omvang van het netwerk, die voor 2012 ruim boven het streefcijfer van de 50.000 miles ligt, als wat betreft het aantal gemeenschapsinstellingen met een verbinding, PCC's of abonnees op de breedband.

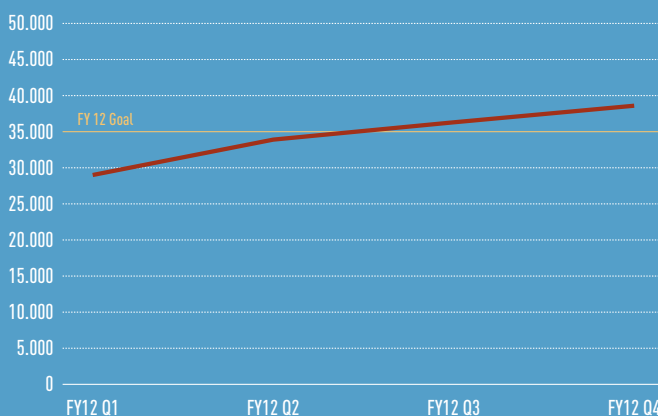
EVOLUTIE VAN DE PARAMETERS VAN HET BREEDBANDINTERNET (AANSLAGJAAR 2012)

NEW AND UPGRADED NETWORK MILES (CUMULATIVE TOTALS)

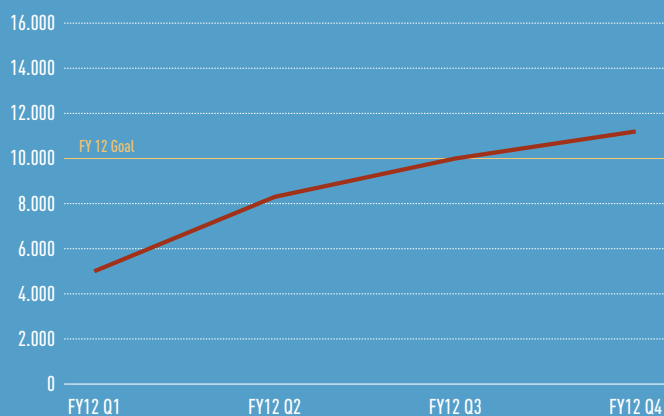
Bron: BTOP Quarterly Program Status Report (december 2012)

PUBLIC COMPUTER CENTER WORKSTATIONS (CUMULATIVE TOTALS)

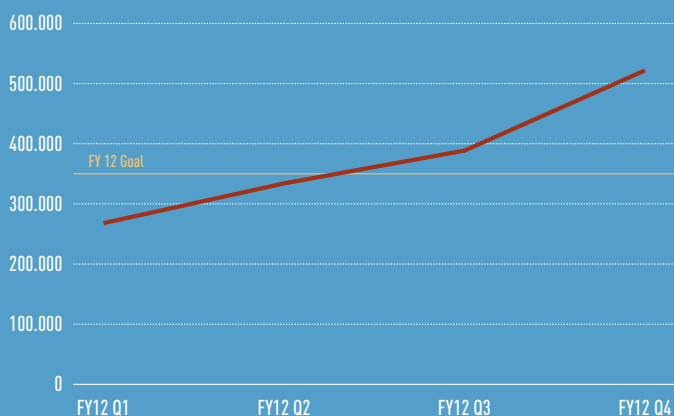
Bron: BTOP Quarterly Program Status Report (december 2012)

COMMUNITY ANCHOR INSTITUTIONS (CUMULATIVE TOTALS)

Bron: BTOP Quarterly Program Status Report (december 2012)

BROADBAND SUBSCRIBERS (CUMULATIVE TOTALS)

Bron: BTOP Quarterly Program Status Report (december 2012)

NTIA maakt melding van het feit dat in 2010 68% van de Amerikaanse gezinnen voorzien waren van breedbandinternet tegenover 63,5% in 2009. De digitale kloof blijft echter bestaan: het gebruik van het internet is evenredig aan het inkomens- en onderwijsniveau. Het verschil tussen stedelijke zones (70%) en landelijke zones (60 %) wordt kleiner, maar is nog aanzienlijk. Van de burgers die geen abonnement op breedbandinternet hebben, verwijst 25% naar de te hoge kostprijs en 46% naar het ontbreken van de behoefte eraan.

In juni 2012 ondertekende Barack Obama een decreet om de installatie van breedbandinternet langs autosnelwegen en bij particulieren tot 90% goedkoper en doeltreffender te maken. Het Witte Huis kondigde ook aan dat een honderdtal actoren met allerlei achtergronden – steden, maar ook al dan niet commerciële ondernemingen – de handen in elkaar gingen slaan met de niet minder dan 60 nationale centra voor universitair onderzoek om het publiek-private samenwerkingsverband “US Ignite” op te zetten.

★ ★ ★ “Building a nationwide broadband network will strengthen our economy and put more Americans back to work. By connecting every corner of our country to the digital age, we can help our businesses become more competitive, our students become more informed and our citizens become more engaged.”

Barack Obama, 13 juni 2012

3.2.2 Informatica

In september 2012 telde de informaticasector 4,2 miljoen banen. De werkloosheid daalt voor bepaalde profielen zoals ingenieurs, maar stijgt voor andere zoals specialisten inzake burotica-ondersteuning.

Deze sector is een van de Amerikaanse sectoren die het best betaalt en die de aangenaamste werkomstandigheden kan bieden. De sector is in volle groei en de ondernemingen geven blijk van originaliteit om hun concurrenten te bekampen. Software engineers zijn veelgevraagd en ontvangen zeer hoge salarissen, soms het dubbele van het gemiddelde salaris.

Barack Obama ondertekende een decreet ter versterking van de informaticaveiligheid van de Amerikaanse infrastructuur. Een toenemend aantal bedrijven en media werd onlangs het slachtoffer van cyberaanvallen en de bedreiging voor essentiële installaties (elektriciteitsnet, waterdistributie, ...) laat zich steeds meer voelen. De genomen maatregel stimuleert de uitwisseling van gegevens en voorziet in de uitwerking van normen voor de bescherming van de nationale veiligheid en het privéleven.

ZAKENKANSEN VOOR DE BELGISCHE ONDERNEMINGEN:

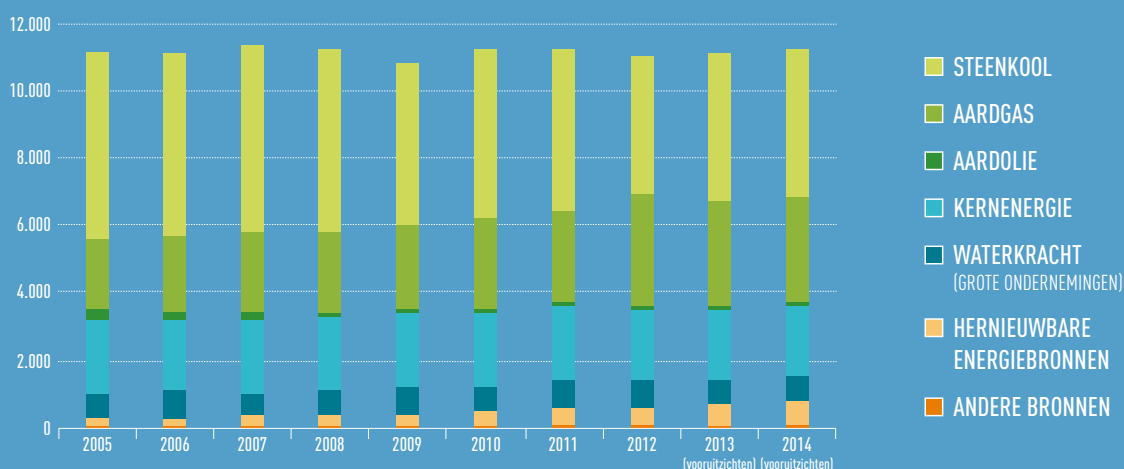
- > sociale netwerken en media,
- > cloud computing,
- > 3G- en LTE/4G-oplossingen,
- > Wifi- en WiMAX-technologie,
- > onlinehandel,
- > cybergames,
- > notebooks, smartphones, tablets,
- > e-health,
- > open source,
- > vrije software,
- > ...

3.3 CLEANTECH

ELEKTRICITEITSPRODUCTIE PER TYPE VAN ENERGIE (IN DUIZENDEN MWH PER DAG)

Bron: U.S. Energy Information Administration (februari 2013)

De sector van de cleantech groepeert de technologieën die gebruik maken van natuurlijke hulpbronnen (water, energie, grondstoffen) met het oog op de verbetering van de efficiëntie in combinatie met een beperking van de milieu-impact.

In de WWF Cleantech-ranking van de investeringen in dit domein bekleden de Verenigde Staten de 2e plaats, na China. De sector tekende er in 2011 een groei op van 17% in vergelijking met 2010. Het globale Amerikaanse omzetcijfer wordt geraamd op 46,3 miljard USD.

Californië is uitgegroeid tot een internationaal erkend proefterrein voor groene technologieën. Er worden grote bedragen aan risicokapitaal geïnvesteerd. Op wereldvlak gingen in 2011 meer dan 40% van de investeringen naar de Californische cleantechbedrijven. Deze investeringen vertegenwoordigden een bedrag van 3,5 miljard USD, een stijging van 29,6% in vergelijking met 2010. Silicon Valley alleen al trok 1,2 miljard USD aan.

De jongste drie jaar investeerden de Californische start-upbedrijven het equivalent van 9 miljard USD, d.w.z. meer dan de 49 andere staten samen.

In 2009 ging de tewerkstelling in de sector er met 3% op achteruit, maar de gemiddelde daling bedroeg nationaal gezien 7%, wat wijst op een relatieve stabiliteit van de groene industrie. De ondernemingen in de regio rond Los Angeles en de baai van San Francisco bieden momenteel werk aan meer dan 20.000 mensen.

Het faillissement van Solyndra in 2011 was wellicht een kantelmoment in de geschiedenis van de cleantech in de Verenigde Staten. Dat bedrijf voor zonnepanelen had subsidies van de regering-Obama ontvangen en die regering had zich geëngageerd voor het scheppen van groene banen. De sterke daling van de energieprijzen en de concurrentie vanuit China maakten dat de verkoop de vooropgestelde doelen niet haalde en dat Solyndra zich verplicht zag de boeken neer te leggen en de deuren te sluiten. De

groene industrie in Californië is echter solide gebleven en trekt steeds meer investeerders en start-upbedrijven aan.

Tussen 2008 en 2011 registreerden we 910 brevetten voor cleantechtechnologieën in Californië en dat ondanks de recessie. De tweede in het klas-sement, de staat New York, telde er slechts 475.

In Californië worden in dit domein uiteenlopende en originele initiatieven opgezet. Een voorbeeld daarvan is het CleanTech Institute (CTI), een organisatie die zich inzet voor de promotie van het wetenschappelijk onderzoek, het onderwijs en de beroepsopleiding op het vlak van duurzame ontwikkeling of projecten rond hernieuwbare energie.

Een tweede illustratie is het voorstel van de burgemeester van San Francisco in oktober 2012 met als doel jobs te creëren. Zijn voorstel omvat drie elementen: het gebruik van openbare gebouwen als demonstratiesites voor nieuwe technologieën, het aantrekken van instellingen om een cleantech-ecosysteem op te zetten en de oprichting van incubatoren en werk- en opleidingsruimten om nieuwe bedrijven in het domein te ondersteunen.

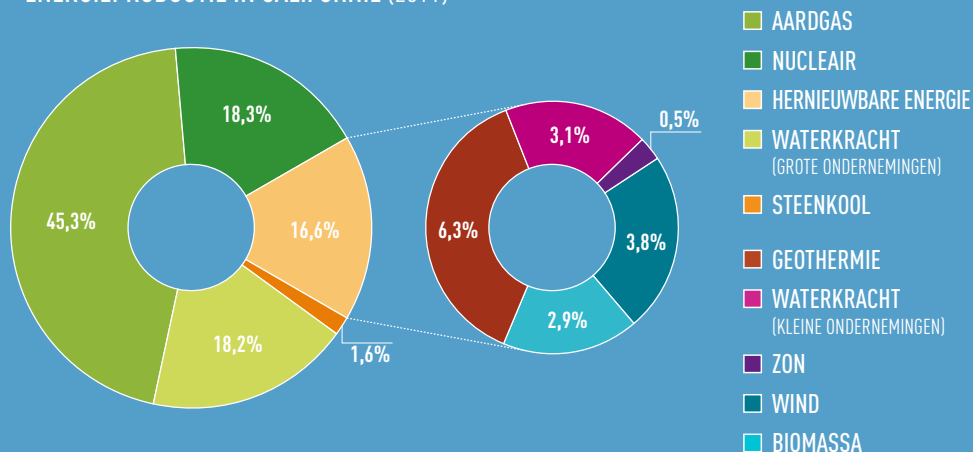
★ ★ ★ "Cleantech is still in the early stages of a long-term journey. We've reached a point where new products and services are ready to be launched, and as these products come to market, we're seeing renewed interest, innovation and opportunity in cleantech."

Jay Spencer, directeur bij Ernst & Young LLP's Americas Cleantech, februari 2012

Zoals te verwachten gaan de meeste cleantech-investeringen naar het domein "energie" en meer bepaald naar dat van de elektriciteitsopwekking.

Californië is een briljante leerling op het vlak van hernieuwbare energiebronnen. In 2011 maakten die 14,2% van de Californische energiemix uit. De Californische stroomproductie wordt voor 16,6% door groene energie bevoorrad, tegenover 4,7% op nationale schaal. Het Amerikaanse informatiebureau voor energie meent dat hernieuwbare energiebronnen een steeds groter aandeel zullen krijgen in de stroomopwekking van het land: van slechts 2,2% in 2005 zou dat aandeel tegen 2014 evolueren naar 6,4%, wat nog steeds heel wat lager ligt dan het Californische aandeel.

ENERGIEPRODUCTIE IN CALIFORNIË (2011)

Bron: California Energy Commission (december 2012)

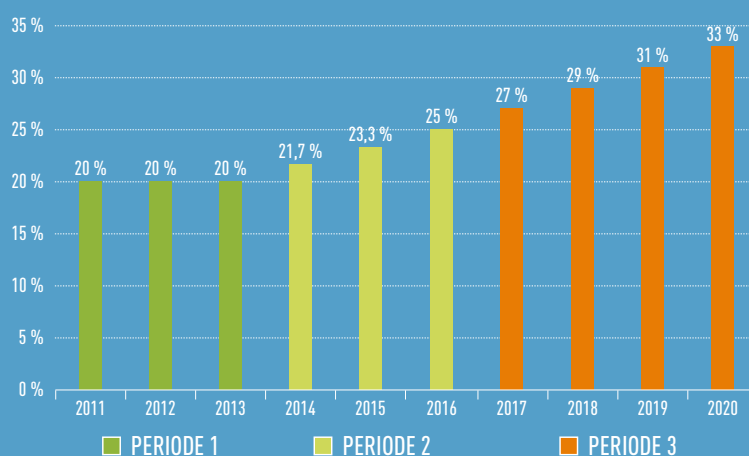

In Californië werden tal van stimulerende mechanismen ingevoerd met het oog op het opzetten van groene projecten, ongeacht de omvang ervan. De "Renewable Portfolio Standard (RPS)", het plan dat werd uitgewerkt door de regering van Jerry Brown, voorziet dat de bedrijven voor elektriciteitsopwekking zich er tegen 2020 van verzekeren dat 33 % van de geleverde stroom op basis van hernieuwbare energie moet worden geproduceerd. De "California Public Utility Commission" gaf in december 2011 haar goedkeuring aan de verschillende stapsgewijze streefpercentages om op termijn het einddoel te verwezenlijken.

In 2011 bedroeg dat percentage reeds 20,6%. De drie belangrijkste bedrijven voor elektriciteitsproductie in Californië zijn hun contract nagekomen: Pacific Gas and Electric Company met 20,1%, Southern California Edison met 21,1% en San Diego Gas & Electric met 20,8%.

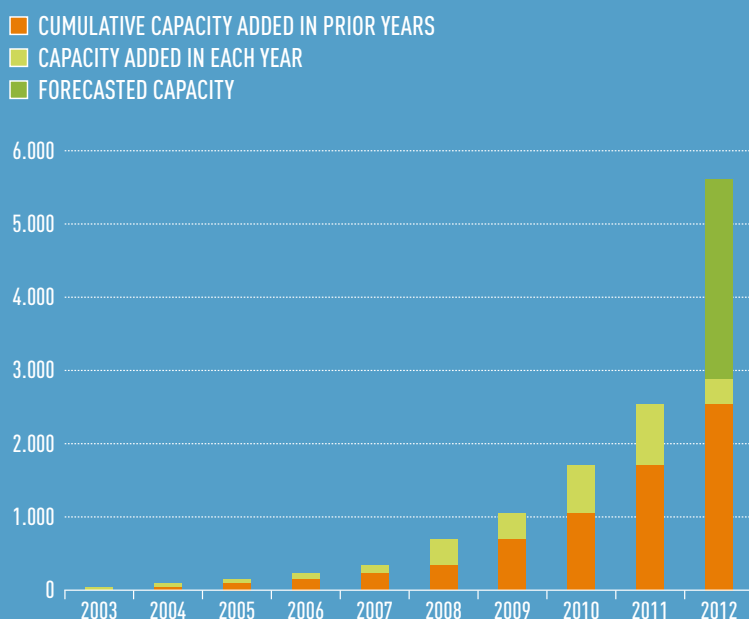
De Californische regering wil de nodige infrastructuur bouwen om te komen tot een bijkomend vermogen van 20 GW aan productie van hernieuwbare energie tegen 2020. Dat vermogen zou verdeeld worden in 12 GW van gedecentraliseerde elektriciteitsinstallaties en 8 GW aan groot-schalige projecten.

EVOLUTIE VAN DE STREEFPERCENTAGES VAN DE RENEWABLE PORTFOLIO STANDARD IN CALIFORNIË

Bron: Division of Ratepayer Advocate (juni 2012)

EVOLUTIE VAN HET GEÏNSTALLEERDE VERMOGEN VAN 2003 TOT 2012 (IN MW)

Bron: California Public Utilities Commission (2^e kwartaal 2012)

De vraag naar hernieuwbare energie in Californië is indrukwekkend. De offerteaanvraag die de RPS in 2011 lanceerde kende een enorm succes: 260 deelnemers lieten hun belangstelling blijken en dienden niet minder dan 3.000 projecten in, het equivalent van in totaal 250 TWh productie per jaar, ofwel 4,5 maal het vermogen dat nodig is om de doelstelling van 2020 (61 TWh) te verwezenlijken.

De grote bedrijven voor elektriciteitsproductie konden er slechts 30 van selecteren, waarbij het gaat om 3% van de energie. De meeste van de geselecteerde projecten spitsen zich toe op de opwekking van fotovoltaïsche zonne-energie. Daarna volgen, in orde van belangrijkheid, wind-energie en biomassa.

De voor Californië zeer natte maand december zou de productie van waterkracht in 2013 kunnen versnellen. Volgens het California Department of Water Resources ligt het buienniveau in de Sierra Nevada sinds oktober 20% hoger dan gemiddeld. In december was de neerslaghoeveelheid dubbel zo groot. 14% van de Amerikaanse waterkrachtopwekking is in Californië geconcentreerd. In de categorie van de hernieuwbare energiebronnen wordt enkel rekening gehouden met de kleine infrastructuurcomponenten.

Zonne- of fotovoltaïsche energie is de subsector waarnaar de overgrote meerderheid van de cleantech-investeringen voor energie in de Verenigde Staten gaan (91% in het 4e kwartaal 2011, d.w.z. 284,5 miljoen USD). De Amerikaanse bedrijven voor zonne-energie genereerden 1,2 miljard USD aan risicokapitaal, d.i. 62% van het totaal op wereldvlak. Dankzij de vele zonnepanelen die reeds op Californische bodem werden geïnstalleerd, kon 1 GW elektriciteit worden geproduceerd, d.i. de hoeveelheid die nodig is om 750.000 gezinnen tegelijk te bevoorraden.

Met een groei van 30% gedurende de jongste drie decennia is de markt van de windenergie de snelst groeiende.

Metro Clean Tech- en State Energy Tech-index

Twee indices tonen nogmaals de Californische suprematie aan in het domein van de groene technologie. De Clean Tech Metro Index beoordeelt de 50 grote Amerikaanse metropolen volgens 22 criteria die worden onderverdeeld in vier categorieën :

- “groene gebouwen”,
- vooruitgang inzake transport,
- schone elektriciteit en koolstofbeheer,
- investeringen, innovatie en jobs in de cleantech.

Californië domineert het klassement met vier steden in de top 10: San José (1e), San Francisco (2e), Sacramento (4e) en Los Angeles (7e). San Diego staat op de 11e stek.

De State Clean Energy Index geeft dan weer een rangschikking per staat volgens de prestatie op het vlak van schone energie. Hij gebruikt als criteria de technologie, het beleid en het kapitaal. Californië bekleedt voor het derde jaar op rij de koppositie, ruim voor Oregon en Massachusetts.

De koolstofmarkt

Een van de vier aangehaalde categorieën van indicatoren meet het koolstofbeheer. Op 1 januari 2013 lanceerde Californië als eerste staat een “koolstofmarkt”. Dit is een systeem voor de verhandeling van emissiequota voor broeikasgassen, geïnspireerd op het mechanisme dat van kracht is in de Europese Unie. Het gaat om het meest ambitieuze programma dat ooit in de Verenigde Staten in de strijd tegen de klimaatwijzigingen werd opgezet.

De blikken zijn dus gericht op Californië, dat verantwoordelijk is voor 3% van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen. Specialististen stippen twee redenen aan. Enerzijds heeft president Obama bij zijn herverkiezing aangekondigd in actie te willen schieten voor het leefmilieu, terwijl dat thema tijdens zijn eerste mandaat onderbelicht bleef. Anderzijds zou een succesvolle Californische operatie, de tweede grootste in haar soort na die van de Europese Unie, andere landen kunnen stimuleren. Quebec en Australië bereiden momenteel systemen voor die geïnspireerd zijn op dat van Californië.

"Today, no area holds more promise than our investments in American energy. After years of talking about it, we're finally poised to control our own energy future. We produce more oil at home than we have in 15 years. We have doubled the distance our cars will go on a gallon of gas, and the amount of renewable energy we generate from sources like wind and solar - with tens of thousands of good American jobs to show for it. We produce more natural gas than ever before - and nearly everyone's energy bill is lower because of it. And over the last four years, our emissions of the dangerous carbon pollution that threatens our planet have actually fallen."

Barack Obama, State of the Union,
12 februari 2013

De oprichting van een koolstofmarkt in Californië is een van de maatregelen uit de wet AB 32 die in 2006 werd goedgekeurd onder de regering van Arnold Schwarzenegger, die streefde naar een beperking van de uitstoot met 30% tegen 2020 en dat in vergelijking met 1990.

Het systeem werkt volgens het principe van "cap-and trade". Net als in Europa legden de autoriteiten een maximale uitstootdrempel vast (cap) in de vorm van quota die worden toegekend aan een bepaald aantal ondernemingen en industriële sites. Om in orde te zijn, moeten die ofwel hun uitstoot beperken, ofwel quota van andere protagonisten ("trade") kopen. De California Air Resources

Board (CARB) is de instantie die belast is met de lancering en monitoring van die nieuwe markt. Ze wees 350 van de meest vervuilende bedrijven aan, gevestigd op meer dan 600 sites, die sinds 1 januari aan de quota onderworpen zijn. In 2015 krijgen ze het gezelschap van andere bedrijven. De quota die per eenheid worden toegekend, zullen door de jaren heen afnemen met het oog op de nagestreefde beperking tegen 2020.

90% van de quota voor 2013 werd gratis toegekend, terwijl het saldo openbaar wordt verkocht. Na de eerste verkoopssessie in november 2012 werd de totale voorgestelde 23 miljoen overgedragen tegen 10,09 USD per eenheid, terwijl hun inzetprijs 10 USD bedroeg. Slechts 3% werd door financiële instellingen aangekocht. Het lijkt er dus op dat de financiële wereld nog even wacht om zich actief op deze markt te begeven.

De koolstofmarkt zorgt voor controverse in de Californische industriële sector die vreest voor mogelijke delokaliseringen. De bestemming van de inkomsten werd nog niet vastgelegd. De wet eist dat de inkomsten aan milieudoelinden besteed worden, terwijl volgens sommigen het geld zal dienen om het Californische hst-project High Speed Rail te financieren.

ZAKENKANSEN VOOR DE BELGISCHE ONDERNEMINGEN:

- > beperking van de CO₂-uitstoot,
- > verbetering van de netwerken voor stadsvervoer,
- > intelligente netwerken (smart grids),
- > ontwikkeling van schone voertuigen,
- > afvalverwerking,
- > waterzuivering,
- > ...

4

RECENTE SUCCESVERHALEN

EUROSENSE

SECTOR: GEO-INFORMATION

De firma Eurosense levert diensten die geografische gegevens exploiteren. De onderneming werd in 1964 in Wemmel opgericht en telt verschillende filialen bij onze directe bureaus (Nederland, Duitsland, Frankrijk) en in Oost-Europa (Hongarije, Slowakije, Polen, Bulgarije en Roemenië). De groep verschaft werk aan ongeveer 200 personen met een opleiding engineering, geografie en/of topografie.

De aangeboden diensten zijn zeer uiteenlopend en gaan van het vergaren en verwerken van de gegevens tot het ter beschikking stellen van toepassingen met een toegevoegde waarde. Ze zijn gebaseerd op hoogtechnologische GIS (geografische informatiesystemen): luchtfotografie en -thermografie, satelliet- en luchtbeelden, productie van topografische kaarten, opmeten van natuurlijke rijkdommen, digitale orthofotografie, milieustudies...

De samenwerking met het Californische bedrijf ESRI (Environmental Systems Research institute, Inc.) begon in 1988 en leidde tien jaar later tot de oprichting van Esri BeLux. Esri is de marktleider op het vlak van GIS. Het ontwikkelde software en cartografische toepassingen die wereldwijd door meer dan 300.000 organisaties worden gebruikt.

www.eurosense.com

EUROGENTEC

SECTOR: MEDISCHE SECTOR

Eurogentec S.A. is een spin-offbedrijf van de Luikse universiteit dat in 1985 werd opgericht. Vandaag biedt dit internationale bedrijf voor medische biotechnologie producten en diensten aan voor wetenschappelijk onderzoek, vervaardigt het componenten voor in vitro-diagnoses en produceert het synthetisch biologisch materiaal. De activiteiten verlopen via drie onafhankelijke units: "Life Science", "In Vitro diagnostics" en "GMP Bio-Manufacturing".

Eurogentec verschaft vandaag werk aan meer dan 300 werknemers in zijn vestigingen in de Verenigde Staten, Frankrijk, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Nederland en Zwitserland. De productievestiging van San Diego werd opgericht in 2002 en is actief in de fabricage van oligonucleotiden (Eurogentec NA).

In 2009 nam Eurogentec AnaSpec over, een privé-bedrijf uit Fremont, Californië met een honderdtal werknemers. Het is gespecialiseerd in proteomica en het synthetiseren van gemarkeerde peptiden, van antilichamen, fluorescerende sondes en tests voor enzymactiviteit. Datzelfde jaar opende Eurogentec een nieuwe productievestiging in San Diego

www.eurogentec.com

"This new facility is a key component of the strategic plan for Eurogentec to grow its global business in the life science research, molecular diagnostic, and clinical laboratory markets. Our goal now is to directly serve the North American market by producing the same high-quality, custom oligos that Eurogentec S.A. has supplied to the US and Canada for the past seven years."

Diane Wolfe, General Manager van Eurogentec North America, mei 2009

BARCO

SECTOR: BEELDVORMING

Barco werd in 1934 opgericht en heeft zijn hoofdzetel vandaag in Kortrijk. Aanvankelijk assembleerde het bedrijf radio-ontvangers op basis van onderdelen uit de Verenigde Staten, vandaar de naam, een letterwoord van "Belgian American Radio COporation".

Vandaag ontwerpt en ontwikkelt Barco visualiseringstoepassingen voor professionele markten in zes segmenten: controlekamers, defensie en lucht- en ruimtevaart, digitale cinema, gezondheidszorg, multimedia en entertainment, simulaties en virtual reality. Barco biedt innoverende producten aan die alle schakels uit de keten van de beeldvorming omvatten, van het verzamelen en verwerken tot het tonen en beheren van de beelden.

Barco heeft een eigen infrastructuur voor fabricage, onderzoek en ontwikkeling, marketing, commercialisering en klantenondersteuning in meer dan 90 landen, verspreid over drie continenten (Europa, Noord-Amerika en Azië-Stille Oceaan). Het bedrijf verschaft werk aan 3.700 werknemers en registreerde in 2011 een omzetcijfer van een miljard EUR. De groep is ook aanwezig in Sunnyvale, Californië.

In 2012 koos het verkeersagentschap van Zuid-Californië voor de technologie van Barco en CompView om een platform op te zetten voor de visualisering van het 100% digitale verkeersmanagement voor de stad Garden Grove. De videomuur van Barco wordt de hoeksteen in de werking van het nieuwe George L. Allen-centrum. Zo wordt Garden Grove de eerste stad die is uitgerust met een uniek visualiseringssysteem dat het mogelijk maakt alle verkeersgegevens die werden geregistreerd door een netwerk van camera's in real time te centraliseren en te controleren.

www.barco.com

"Garden Grove is the first city in Southern California to create a full fiber backbone, which allows us to maximize the outstanding image quality and resolution of the Barco video walls. We've always trusted Barco to provide a high-quality product and they deliver what they promise with no exceptions when it comes to excellent performance and reliability."

**Jeff Kaylor, Senior Design Engineer
bij CompView**

FLYING-CAM

SECTOR: BEELDVORMING

Flying-Cam dat in 1988 door Emmanuel Prévinaire in het Luikse Oupeye werd opgericht, is het eerste bedrijf ter wereld dat professionele diensten aanbiedt voor het nemen van luchtfoto's via een onbemande helikopter, een echte nichemarkt in de filmindustrie.

Het bedrijf telt 12 werknemers die onderverdeeld zijn in drie teams met elk twee helikopters : één team in Luik, sinds 1994 één in Santa Monica, Californië en sinds 2005 één in Hong Kong. Recent haalde Flying-Cam 2,5 miljoen EUR aan kapitaal op bij privé-investeerders in Azië en Europa zodat het bedrijf extra personeel kan aanwerven.

De filmwereld en de audiovisuele sector blijven de kernactiviteiten vormen, maar Flying-Cam evolueert van een bedrijf voor dienstverlening naar een bedrijf voor de commercialisering van een totaalsysteem onder licentie met de naam SARAH (Special Aerial Response Autonomous Helicopter), aangepast aan de behoeften van de meest uiteenlopende klanten. Dankzij die diversificatie zou de firma andere bronnen kunnen aanboren in de security-sector, die van de civiele of militaire veiligheid of de evenementensector.

De unieke technische krachttoeren van Flying-Cam leverden de kmo een Academy Award in Hollywood op. Dankzij voortdurende investeringen en R&D is het bedrijf voldoende hoogtechnologisch uitgerust om de live-uitzending van luchtfoto's mogelijk te maken. Aantrekkelijk dus voor de uitzending van bijvoorbeeld sportevenementen...

Ondanks het feit dat de controle instanties voor het luchtruim boven de Verenigde Staten de reglementering voor de exploitatie van onbemande toestellen verstrengden, wijzen de terugkerende contracten met producenten en tv-zenders op een veelbelovende toekomst voor de mensen van Flying-Cam. Het bedrijf werkte mee aan het draaien van de scène op de daken van Istanbul voor de jongste James Bond-film (Skyfall) en aan verschillende episodes uit de Harry Potter-reeks. In juli 2012 sloot Flying-Cam een contract af voor de productie van "The Smurfs 2", waarbij een deel van het decor in het centrum van Parijs zal terechtkomen.

www.flying-cam.com

SCHRÉDER

SECTOR: VERLICHTING

De firma Schröder werd in 1927 in Luik opgericht, maar vandaag bevindt de hoofdzetel zich in Brussel. Schröder zorgde voor de uitrusting van het grootste deel van het netwerk voor openbare verlichting in België en Nederland. Het bedrijf is vertegenwoordigd in 33 landen en 4 continenten, vaak onder een andere naam (Comatelec in Frankrijk, Urbis in het Verenigd Koninkrijk...).

De fotometrische toepassingen van Schröder worden gebruikt voor verschillende types van verlichting (openbare verlichting, stadsverlichting, industriële verlichting, tunnels, via projectoren, op maat, ...). De groep verfijnt zijn technologie dankzij de aanzienlijke investeringen in onderzoek en ontwikkeling om zo geregeld nieuwe verlichtingsprocedures zoals de led-technologie, te kunnen aanbieden.

In de Verenigde Staten is de firma sinds 2007 actief onder de naam Schröder Lighting. In Californië is de groep gevestigd in Oakland (Associated Lighting Reps alr), Los Angeles (Prudential Lighting Products) en San Diego (Western Light Source).

In december 2012 won de stad Los Angeles de derde prijs van de internationale wedstrijd Auro-ralia, georganiseerd door Schröder en LUCI. Die wedstrijd bekroont de beste initiatieven inzake duurzame stadsverlichting. De Californische metropool won de prijs voor zijn "Led conversion"-project. Met zijn 210.000 verlichtingselementen bezit L.A. het tweede grootste verlichtingspark van de Verenigde Staten. In februari 2009 lanceerden voormalig president Bill Clinton en de burgemeester een groot plan voor de omschakeling van 140.000 van zijn lichtbronnen naar de led-technologie. De eerste fase moderniseerde de residentiële buurten en de secundaire wegen, terwijl de tweede fase, die eind 2012 van start ging zich op de hoofdassen richt. Er werden reeds 100.000 verlichtingselementen geplaatst, waarbij elk exemplaar zorgt voor een energiebesparing van 50% in vergelijking met het oude exemplaar, wat neerkomt op een beperking van de CO₂-uitstoot met 29.500 ton per jaar.

www.schreder.com

STORIFY

SECTOR: IT

Xavier Damman, 29 jaar en afkomstig uit Nijvel, woont sinds 2009 in San Francisco. Deze informaticafanaat richtte samen met anderen Storify op, een platform voor het compileren van ruwe informatie die op de sociale netwerken wordt gepost om ze nadien te transformeren tot gestructureerde verhalen die vervolgens gedeeld kunnen worden.

Het concept heette aanvankelijk Publitweet en het basisprincipe bestond erin tweets samen te smelten tot een coherent en bruikbaar verhaal. Skynet, Belgacom en Le Soir maakten in 2009 van deze dienst gebruik naar aanleiding van de regionale verkiezingen.

Xavier Damman wilde zijn idee verder uitwerken en trok naar Californië. De krant "San Francisco Chronicle" werd zijn eerste Amerikaanse klant. Dankzij bevoorrechte contacten met ervaren ondernemers werd zijn project in 2010 uitgebreid naar andere informatiebronnen en kreeg het de naam "Storify". Het systeem maakt het mogelijk artikels op te stellen in de vorm van "stories" door er Facebook-statussen, filmpjes, afbeeldingen en weblinks aan toe te voegen. Het eindproduct kan vervolgens met vrienden worden gedeeld of worden gepubliceerd op een blog of website.

Sinds 25 april 2011 maken de meest geraadpleegde informatieve websites van Amerika, zelfs het Witte Huis, gebruik van Storify. Het platform is ook toegankelijk voor het grote publiek en elke internetgebruiker kan voortaan zomaar verslag uitbrengen via deze vorm van multimediale instant-journalistiek. Xavier Damman heeft de ambitie het grootste informatienetwerk van de 21^e eeuw te creëren.

De jonge ondernemer won de 'Grand Prix de l'innovation pour le journalisme', maar werd ook tweemaal bekroond op het interactieve South by Southwest (SxSW)-festival, in 2011 in de categorie "News related technologies" en in 2012 in de categorie "Social media".

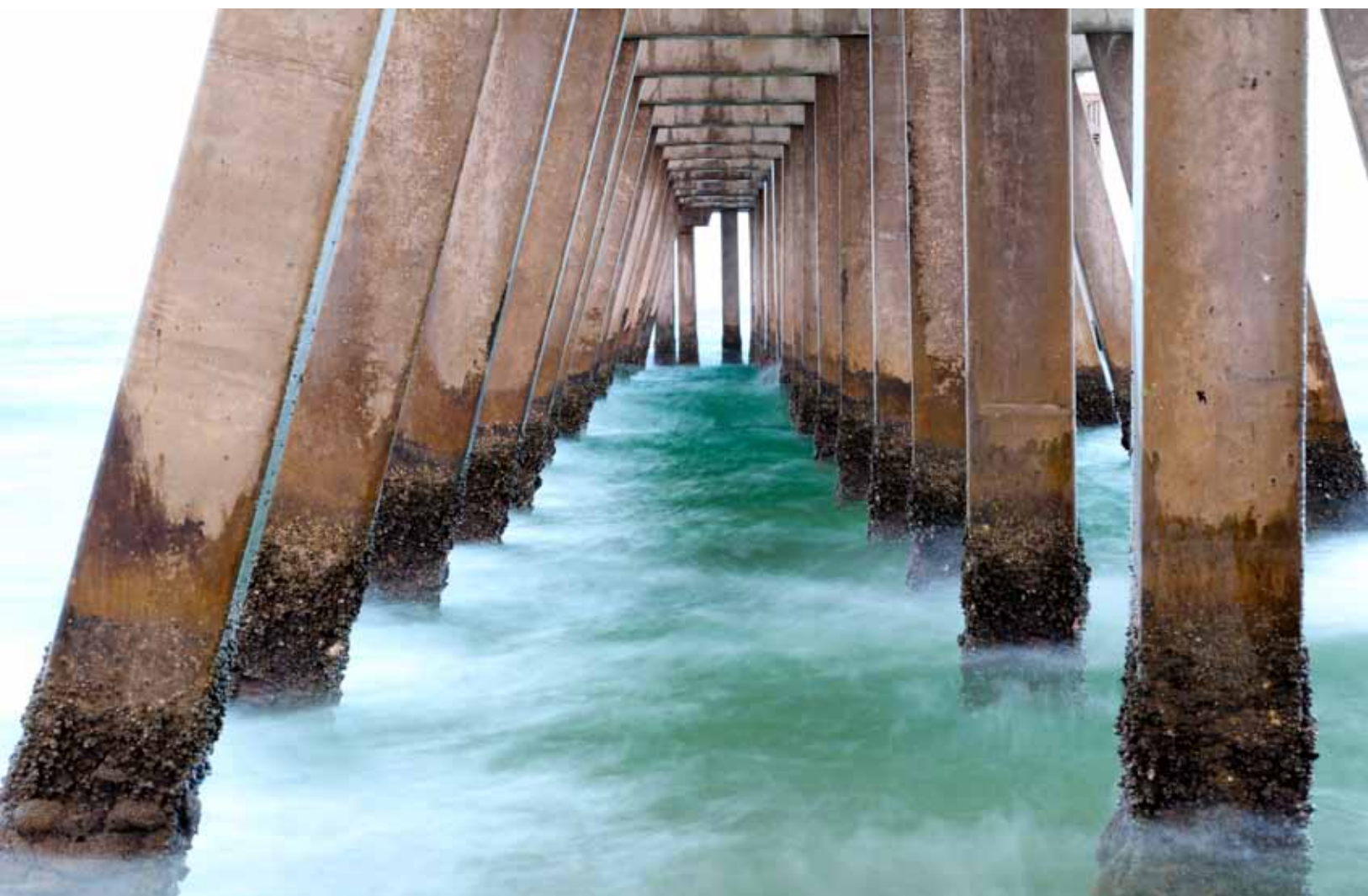
Het succes van Storify is geen alleenstaand geval. Ook andere start-upbedrijven uit de IT-sector zoals Twistpark, Radionomy en Octopin maken naam in Silicon Valley.

www.storify.com

"Notre ambition est de construire le plus grand réseau d'information mondial. À travers les réseaux sociaux, le monde dispose de centaines de millions de reporters. Storify est la plateforme qui permet à chacun de puiser dans tout ce contenu partagé afin d'en faire ressortir de l'information."

Xavier Damman, medeoprichter van Storify

5

NUTTIGE ADRESSEN

5.1 IN BELGIË

FLANDERS INVESTMENT & TRADE (FIT)

Gaucheretstraat 90
1030 Brussel

☎ +32 2 504 87 11

☎ +32 2 504 88 99

info@fitagency.be

www.flandersinvestmentandtrade.be

BRUSSEL INVEST & EXPORT

Louizalaan 500, bus 4
1050 Brussel

☎ +32 2 800 40 00

☎ +32 2 800 40 01

info@brusselinvestexport.be

www.brusselinvestexport.be

AGENCE WALLONNE À L'EXPORTATION ET AUX INVESTISSEMENTS ÉTRANGERS (AWEX)

Sainteletteplein 2
1080 Brussel

☎ +32 2 421 82 11

☎ +32 2 421 87 87

mail@awex.be

www.awex.be

AMBASSADE VAN DE VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA IN BELGIË

Ambassadeur: Z. E. Howard W. GUTMAN

Regentlaan 27

1000 Brussel

☎ +32 2 811 40 00

☎ +32 2 811 45 00

ircbrussels@state.gov

<http://belgium.usembassy.gov>

HANDELSAFDELING EN POLITIEKE AFDELING VAN DE AMBASSADE VAN DE VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA IN BELGIË

Adviseur voor economie en handel: Laurie FARRIS

Regentlaan 27

1000 Brussel

☎ +32 2 811 46 00

☎ +32 2 512 36 44

office.brussels@trade.gov

www.buyusa.gov/belgium/en

PERMANENTE VERTEGENWOORDIGING VAN DE VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA BIJ DE EUROPESE UNIE

Ambassadeur: Z.E. William E. KENNARD

Zinnerstraat 13

1000 Brussel

☎ +32 2 811 41 00

☎ +32 2 811 51 54

useupa@state.gov

<http://useu.usmission.gov>

AMERIKAANSE KAMER VAN KOOPHANDEL IN BELGIË (AMCHAM BELGIUM)

Troonstraat 60

1050 Brussel

☎ +32 2 513 67 70

☎ +32 2 513 35 90

gchamber@amcham.be

www.amcham.be

5.2 IN DE VERENIGDE STATEN

AMBASSADE VAN BELGIË IN DE VERENIGDE STATEN

Ambassadeur: Z.E. Jan MATTHYSEN
3330 Garfield Street NW
Washington, DC 20008
☎ +1 202 333 6900
☎ +1 202 333 3079
washington@diplobel.fed.be
www.diplobel.us/

CONSULAAT-GENERAAL IN LOS ANGELES

Consul-generaal: Rudi VEESTRAETEN
6100 Wilshire Boulevard, suite 1200
Los Angeles, CA 90048
☎ +1 323 857 1244
☎ +1 323 936 2564
losangeles@diplobel.fed.be
<http://www.diplomatie.be/losangeles>

CONSULAAT-GENERAAL IN ATLANTA

Consul-generaal: Geneviève VERBEEK
230 Peachtree Street NW, suite 2710
Atlanta, GA 30303
☎ +1 404 659 2150
☎ +1 404 659 8474
atlanta@diplobel.fed.be
<http://www.diplomatie.be/atlanta>

CONSULAAT-GENERAAL IN NEW YORK

Consul-generaal: Marc CALCOEN
1065 Avenue of the Americas, 22nd floor
New York, NY 10018
☎ +1 212 586 5110
☎ +1 212 582 9657
newyork@diplobel.fed.be
<http://www.diplomatie.be/newyork>

ERECONSULAAT IN SAN DIEGO

Post Office Box 130051
Carlsbad, CA 92013-0051
☎ +1 760 943 9121
☎ +1 760 943 9121
sandiego@diplobel.org

ERECONSULAAT IN SAN FRANCISCO

1663 Mission Street, suite 400
San Francisco, CA 94103
☎ +1 415 861 9910
☎ +1 415 861 9801
sanfrancisco@diplobel.org

FLANDERS INVESTMENT & TRADE

Economisch en handelsattaché:
mevr. Tonia VAN DE VYVER
6100 Wilshire Boulevard, suite 1200
Los Angeles, CA 90048
☎ +1 323 857 0842
☎ +1 323 936 0786
losangeles@fitagency.com
www.flandersinvestmentandtrade.com

BRUSSEL INVEST & EXPORT

Economisch en handelsattaché:
dhr. Eric GABRYS
Brussels Trade Office
155 Montgomery Street, suite 815
San Francisco, CA 94104
☎ +1 415 291 0130
☎ +1 415 291 0125
california@brusselsinvestexport.com
www.brusselsinvestexport.com

AGENCE WALLONNE À L'EXPORTATION ET AUX INVESTISSEMENTS ÉTRANGERS (AWEX)

Economisch en handelsattaché:
dhr. Frédéric DELBART
155 Montgomery Street, suite 207
San Francisco, CA 94104
☎ +1 415 546 5255
☎ +1 415 546 3144
sfo@belgiantrade.org
sanfrancisco@awex-wallonia.com
www.belgiantrade.org

5.3 NUTTIGE WEBSITES

Portaalsite van de regering van
de Verenigde Staten van Amerika
www.usa.gov

President van de Verenigde Staten
van Amerika
www.whitehouse.gov

Amerikaanse Senaat
www.senate.gov

Amerikaans Congres (Kamer
van Volksvertegenwoordigers)
www.house.gov

Ministerie van Landbouw
www.usda.gov

Ministerie van Handel
www.commerce.gov

Ministerie van Energie
www.energy.gov

Ministerie van Gezondheid
www.hhs.gov

Ministerie van Financiën
www.treasury.gov

Government Accountability Office
www.gao.gov

Bureau of Economic Analysis
www.bea.gov

Federal Reserve
(Amerikaanse Centrale Bank)
www.federalreserve.gov

Food and Drug Administration
www.fda.gov

Nationaal Bureau voor de Statistieken
www.census.gov

Bureau voor de arbeidsstatistieken
www.bls.gov

U.S. Patent and Trademark Office
www.uspto.gov

U.S. Energy Information Administration
www.eia.gov

National Telecommunications
& Information Administration
www.ntia.doc.gov

Californië:

Staat Californië
www.ca.gov

Californian Legislative Analyst's Office
www.lao.ca.gov

Departement Financiën van Californië
www.dof.ca.gov

Californische Commissie voor energie
www.energy.ca.gov

Californisch departement voor de ontwikkeling
van de werkgelegenheid
www.edd.ca.gov

6

BRONNEN

Flanders Investment and Trade
www.flanderstrade.be

Brussel Invest & Export
www.brusselinvestexport.be

Agence wallonne à l'Exportation et
aux Investissements étrangers
www.awex.be

F.O.D. Buitenlandse Zaken
www.diplomatie.be

Nationale Delcrederedienst
www.ondd.be

Wereldhandelsorganisatie
www.wto.org

Internationaal Monetair Fonds
www.imf.org

Organisatie voor Economische
Samenwerking en Ontwikkeling
www.oecd.org

Viewswire
www.viewswire.com

World Economic Forum
www.weforum.org

Programme France-Export
www.programme-france-export.fr

Biotechnology Industry Organization
www.bio.org

Reuters
www.reuters.com

Central Intelligence Agency
www.cia.gov

Le Moniteur du Commerce International
www.lemoci.com

L'Echo
www.lecho.be

Le Soir
www.lesoir.be

De Tijd
www.detijd.be

La Libre
www.lalibre.be

Le Vif
www.levif.be

Trends
www.trends.be

La Tribune
www.latribune.fr

Bulletins-électroniques.com
www.bulletins-electroniques.com

The Financial Times
www.ft.com

Agentschap voor Buitenlandse Handel

Montoyerstraat 3
1000 Brussel
☎ +32 2 206 35 11
www.abh-ace.be

Flanders Investment and Trade

Gaucheretstraat 90
1030 Brussel
☎ +32 2 504 87 11
www.flandersinvestmentandtrade.be

Brussel Invest & Export

Louizalaan 500, bus 4
1050 Brussel
☎ +32 2 800 40 00
www.brusselinvestexport.be

Agence wallonne à l'Exportation et aux Investissements étrangers

Sainteletteplein 2
1000 Brussel
☎ +32 2 421 82 11
www.awex.be

Hoewel alles in het werk werd gesteld om nauwkeurige en actuele informatie te geven, kunnen noch het Agentschap voor Buitenlandse handel, noch zijn partners (Flanders Investment and Trade, Brussel Invest & Export en het Agence wallonne à l'Exportation et aux Investissements étrangers) verantwoordelijk worden gesteld voor fouten, weglatingen en leugenachtige verklaringen. Ze kunnen evenmin verantwoordelijk worden gesteld voor het gebruik of de interpretatie van de informatie in deze studie.

Deze studie heeft niet de bedoeling advies te verstrekken.

DATUM VAN PUBLICATIE: APRIL 2013

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER : FABIENNE L'HOOST

AUTEUR : NICOLAS PREILLON

GRAFISCHE VORMGEVING EN UITVOERING:
CIBLE COMMUNICATION (www.cible.be)

GEDRUKT OP PAPIER MET EEN FSC-LABEL

DEZE STUDIE IS OOK BESCHIKBAAR OP DE WEBSITE
VAN HET AGENTSCHAP VOOR BUITENLANDSE HANDEL:
WWW.ABH-ACE.BE